

İ D A R E

Dahiliye Vekâletinin Aylık Mecmuası

Yıl: 13

Şubat 1940

Sayı: 143

RESMÎ KISIM

Nutuklar	1553
Tekattüde sevkediener	1562
Takdir edilenler	1563
Nizamnameler	1568
Kararnameler	1597
Vekâletimiz tamimleri	1600
Diğer vekâletlerin tamimleri	1618
Çalışma raporları	1620
Tekaüt ve Yetim aylıkları	1622

MAKALELER

Kırtasiyecilik nedir ve nasıl kaldırılır?	1624
---	------

Mühendis Burhan Engin

Cumhuriyet Matbaası — İstanbul

1939

Resmî Kısım

Nutuklar

**Sayın Başvekilimiz Dr. Refik Saydam'm Halkevlerinin kuruluşunun
8 inci yıl dönümü münasebetile 25/2/1940 tarihinde Ankara
Halkevinde irad buyurdıkları nutuk.**

«— Aziz Reiscumhurumuz,

Sayın dinleyicilerim,

Bugün, Halkevlerinin sekizinci yıldönümünü kutluyoruz. Yeniden açılan altı Halkevi, yüz kırk bir Halkodasiyle şu anda memlekette, beş yüz yirmi tanışma, öğrenme ve ilerleme merkezi Türk vatandaşının emrine amade bulunuyor.

Halkevlerinin ilk açılış günü olan 19 Şubatı takip eden tatil günü, her yıl bu saatte Ankara Halkeviden, bu evlerin millî hayatta gördükleri hizmetlerin vatandaşlara hesabını veren bir hasbihal yapmak ve bu arada yenileri açmak bir an'ane olmuştur. Bugün de, bu kutsal vazifeyi yaparken, bütün memleket münevverlerine bu sahada yapmakla mükellef oldukları yüksek ve millî vazifelerini hatırlatır ve bu evlerin sıcak sinesinde toplanarak milletçe yükselmek ideali için öğrenmeğe ve öğretmeğe koşmuş olan yurddaşlara sevgi ve teşekkürlerimi sunarım.

Sayın vatandaşlarım,

Bu yıl, halka hizmet yolunda, Cumhuriyet Halk Partisinin yeni bir teşebbüsü ile huzurunuzda geldiğimden dolayı, ayrı bir zevk duymaktayım. Bu, köylerimize kadar

.....1554.....

nüfuz edebilecek bir bünye taşıyan yeni ışık kaynakları, Halkodalarıdır.

Rejimimiz, bütün vatandaşları duyuşta, düşünüşte, inkılâbı anlayışta elele yürür bir cemiyet halinde görmeyi en esaslı gaye bilir. Bu itibarla, birer kültür kaynağı ve Halk Üniversitesi namzedi olan Halkevleriyle şehir ve kasabalarımızı manen aydınlatır ve oldururken, vasıtalarının azlığı ve muhitlerinin darlığı yüzünden Halkevi açmıya müsait bulunmayan köy ve mahalleleri bu güzel teşebbüsten mahrum bırakmamak, ve yüksek idealini aynı zamanda oralara da ulaştırmak içm, Halkevlerinin küçük birer nüvesi olan Halkodalarıyla buralara da girmeyi muvafık gördük. Geçen Büyük Kurultaydan tasvibini alan bu karar, bugün ilk olarak yüz kırk bir Halkodası ile tatbik sahasına girmiş bulunmaktadır.

Bizce, hizmet ve mahiyetleri itibariyle Halkevleriyle Halkodaları arasında hiç bir fark yoktur. İkiisi de memleketin terakkisi, inkılâbın benimsenmesi, irfan sevgisinin beslenmesi, halkımızın kıymet ve kabiliyetlerinin yükselmesi hususunda, aynı ümitlerle aynı hizmetleri bekleyip umduğumuz müesseselerdir.

Aziz yurddaşlarım,

Çalışma esasları, Dil, Tarih, Edebiyat, Ar, Temsil, Spor, Sosyal yardım, Halk dersaneleri ve kursları, Kitap Sarayı ve Yayın, Köycülük, Müze, Sergi gibi başlıklar altında toplanan Halkevlerimizin umumî surette bugüne kadar gösterdikleri mesâî ve aldıkları neticenin memnuniyeti mucip olduğunu bu vesile ile bütün vatandaşlara işittirmekten en büyük hazzı duymaktayım. Bununla beraber, henüz tamamiyle inkişaf etmemiş bazı Halkevlerinden de bahsetmeği, bu umumi muhasebe hasbihalinde yerinde ve faydalı görürüm. Bugüne kadar açılmış olan 373 Halkevinden en büyük kısmı, bizi memnun edecek şekilde çalışmışlar ve gelecek senelerde daha büyük inkişaf göstercek yolu tutmuşlardır. Henüz kendilerinden beklediğimiz faydaları verici hali alamamış olan Halkevlerimiz de var-

dır. Onda biri bile tutmıyan bu geri kalmış evlerin adlarını millet huzurunda söylememek için bu senelik müsaade isterim. Fakat huzurunuzda bilhasas tebarüz ettirmek isterim ki, bu Halkevlerimizin de, yarın başlayacak olan yeni çalışma senesi zarfında, diğer arkadaşlarına yetişmelerini elimizdeki bütün vasıtalarla takip edeceğim. Bu yalnız bir Parti işi olduğu için değil, hiç bir itinaı esirgemediğimiz bu evlerin muhitlerine faydalı olmalarının, hiç yormıyan metotlu bir çalışma ile daima mümkün olduğuna kani bulunduğum içindir.

Arkadaşlar,

Bu müesseselerin muvaffakiyetinin haz ve şerefinde o muhitlerdeki her münevverin hissesi bulunduğu gibi; inkişaflarının geciktiğini haber verdiğim evlerin başında bulunan arkadaşlarımızın da bu geri kalıştan bizim gibi müteessir olduklarına eminim. Bu vesile ile, Halkevlerinde hizmet görebilecek her vatandaş için, en açık ve samimî bir ikaz olan Millî Şefimizin geçen yıllarda bu kürsüden irat buyurdıkları nutkun bir parçasını tekrarlıyorum.

Millî Şef diyor ki :

«Halkevleri bütün vatandaşların müşterek malıdır. «Halkevlerimizin, temiz, feyizli ve ilerler bir halde olması «bütün devlet memurlarının, vatandaki bütün entelektüel «sınıfın, bütün ilerlemek istiyen unsurun müşterek malı, «müşterek vasıtası olmuştur. Halkevlerinin herhangi bir «muvaffakiyetsizliğinden doğacak herhangi bir mesuliyet «hepsinin, hepsinin boynundadır.»

Aziz dinleyicilerim,

Halkevlerine müzaheret ve hizmet etmek mevkiinde bulunan bütün müesseselerimize, bütün vazife ve mes'uliyet arkadaşlarımıza buradan bir daha tekrar etmek isterim :

Sizlerin, muhitinizdeki Halkevi ve Halkodası faaliyetinden şeref, ve durgunluğundan mes'uliyet hisseniz vardır ve büyüktür. Helkevine ve Halkodasına maddî ve ma-nevî mümkün olan müzaheret, sadece bir hamiyet icabı

.....1556.....

ve himmet eseri değil, bir memleket ve rejim borcudur. Bir yerdeki irfan, heyecan, tesanüd varlığının en büyük delil: oradaki Halkeviiin ve Halkodasmm manzarasıdır, çalışmasıdır, verimidir. Bu mühim noktayı böylece tebarüz ettirirken, bugüne kadar aldıkları neticelerle bizi memnun eden Halkevleri muhitindeki âmirlere, münevverlere bir daha teşekkür ve takdirimi huzurunuzda tekrarlamadan geçemeyeceğim.

Türk münevverleri,

Bulunduğunuz yerlerdeki Halkevlerini ve Halkodalarını sizlere güvenerek açmış ve sizlere emanet etmiş bulunuyoruz. Mesut, mütesanit büyük Türkiye’yi münevver halk ve halkçı münevver birliği yaşatacak ve ilerletecek- tir. Bu uğurda hepimizden feragat ve hizmet, fikir ve e- mek beklenmektedir. Muasır medeniyeti yaratan zihniyetle bu memleketin tabiatını, bu milletin kültürünü işlemek ve bu suretle Türk varlığında yeni kıymetler belirtmek her Türk münevverinin kafasında, vicdanında yer alması lâzımgelen ve bu cihetle Halkevlerinde, Halkodalarında belli başlı tatbik sahası bulan bir vazifedir.

Milletin düşüncelerinden ve duygularından, hiç şaşmayan selim hissinden ilham ve enerji almak için onun yığınları içine girmek, onlarla kaynaşmak, onlarla beraber yükselmek lâzımdır. Böyle mütemadi, samimî temaslar neticesindedir ki, sanatkâr, edip, âlim, idareci... hülâsa hepimizin bu millete daha faydalı olacağımıza inanıyoruz, ve sizden bu türlü çalışmalar bekliyoruz. Binaenaleyh, her Halkevinin, Halkodasmm işlemesi, gelişmesi yolunda o muhitteki bütün münevver arkadaşlarımızın, başta Devlet ve Parti vazifedarları olmak üzere, daima dikkatli, müteşebbis olmalarını hararet ve ısrarla tavsiye ediyoruz.

Sayın yurddaşlarım,

Yirmi senelik istiklâl ve inkılâp savaşı hayatımızda, her sahada dünyayı gıpta etirir merhalelere varan milletimizin bu müesseselerden de beklediği hayırlı, feyizli

.....1557.....

neticeleri behemehal alacağına kanaatimiz vardır. Şimdi üç yüz yetmiş üç Halkevine ilâveten altı Halkevini ve yüz kırk bir Halkodasını açıyorum. Milletimiz için kutlu olsun.

Aziz Reisicümhurumuz. Huzurunuzla bizi şereflendirdiniz. Tazimle eğilirim.

Hepinizi hürmetle selâmlarım.»

Sayın Başvekilimiz Dr. Refik S.^ydam'ın 29/2/1940 tarihinde dahilî ve haricî meseleler hakkında radyo ile irad buyurdukları nutuk.

«— Aziz vatandaşlarım,

Bu akşam sizinle konuşmak istediğim meseleler şunlardır : Millî Korunma Kanununun tatbik mevkiine konulması, bunun tevhit ettiği bazı yanlış akisler, son haftalarda bizi alâkadar eden haricî haberler, 1940 senesi bütçe hazırlığı.

Aylardanberi dünya vaziyetinin gösterdiği derin te- havvüller dolayısıyla, memleketimizi İktisadî cephesinden olduğu kadar, müdafa bakımından da koruyacak tedbirlerin alınmasını mecburî gördük, ve her ihtimale karşı radikal tedbirler almak lüzumu hasıl olacağını evvelden düşündük. Haftalarca çalışılarak büyük meclisimizce kabul edilen Millî Korunma Kanunu meydana geldi. Bittabi bu kanunun, kanunlar mecmuasında durmak için değil, zamanı gelince, tatbik edilmek için yapıldığını hepiniz biliyorsunuz.

Kanunun müzakeresi esnasındaki ve sonra Büyük Meclis huzurundaki sözlerim çok açık ve katî idi: zarurî ihtiyaç belirmedikçe vatandaşlarımızın normal hayatlarına karışmak, hükümet için hiç arzu edilmeyen bir hareket olacağını söylemiştim. Fakat, gittikçe maddî ve manevî ıstırapı artan, bizim gibi harp dışındaki milletlerin de iktisadi

hayatlarına tesirden hâli kalmıyan bugünkü harbin, memleketimizdeki akislerine karşı koymak, sulh devresinin icaplarına uygun yapılmış normal vasıftaki kanunlarda, mümkün olamayacağını görünce, Millî Korunma Kanununu, verdiği selâhiyete istinaden, tatbika başladık.

Bu, içerde ve dışarda bazı tefsirlere sebebiyet verdi. Hariçte, Türkiye seferberlik yapacak, onun için kanunu harekete getirdi, denildi. Dahilde, hükümet harbe karar verdi; diyen bazı fena görüşlü ve düşünceli insanlar hükümetin hatırından geçmiyen bir takım fikirleri, nazariyeleri yaymağa başladılar.

Aziz vatandaşlarım,

Eğer hükümet harbe karar verirse, bu, gizli değil. Türk: milletin kendine malettiği siyâsî istikametın icaplarına, uygun olarak, Büyük Millet Meclisinin tasvibi ile alınacak bir kararla, yani açık olarak yapılır. Binaenaleyh, seferberlik veya harp, ancak millî menfaatimize ve Türk vatanının selâmetine uygun olmak şartıyla, üzerinde durulacak bir karardır. Bunu böylece tesbit ettikten sonra, hükümetçe, Millî Korunma Kanununa uyarak alman ve sırasıyle alınacak kararlar, dünya buhranının memleketimizde yaptığı akisleri önlemek, sizlerin halde ve istikbâlde bugünlerin tabîi olmiyan şartları içinde sıkıntı çekmemeniz içindir. Bugün, sizinle hükümetiniz arasında hiçbir görüş ve düşünüş farkı olmadığını yakından bilmek şerefının ve kuvvetinin verdiği kanaatle söyleyebilirim ki. Millî Korunma Kanununun tatbikına geçilmesi kararını hükümet, en son dakikaya bırakmış, yani normal vasıtalarla çalışmaya uğraşmıştır. Buna imkân olmadığı görülünce, fevkalâde tedbirler almak da tereddüt etmemiştir.

Bütün bu sözlerimden çıkaracağım netice şudur:

Millî Korunma Kanununun tatbiki bir seferberlik mukaddimesi, veya bir harp hazırlığı olmaktan uzaktır. Bugünün dünya şartlarına uymak ve yarının emniyetini kazanmak içindir. Mantıksız sözlere, fena izahlara, güler yüzle telkin edilmek istenilen ve altında hususî menfaatler

kaynaşan ve iyi yerden alındığı söylenildiği halde menbaı gösterilemeyen haberlere inanmayınız. Hükümet, yapacağı her işi size kendi lisaniyle her vakit arz ediyor. Yalnız bu izahı hatırd tutarsanız, fena haberlere teşhis koymakta asla yanılmazsınız.

Her sınıf Türk vatandaşını en mühim vazifesi, bugünkü millî birlik ve durumu herhangi bir tarafından behemehal sarsarak için ortaya atılan propagandalara kıymet vermemektedir. Bütün bu propagandaların ne kadar esassız te gülünç olduğunu, aylardanberi kulaklarınıza fısılanan, fakat bir türlü tahakkuk etmiyen haberleri hatırlıyarak bizzat hüküm verebilirsiniz, kanaatıdayım.

Haricî vaziyete gelince :

Son zamanlarda bazı ajans haberleri ve Avrupa'daki harplerin muhtemel inkişafı üzerinde yapılan indî tahminler; bugünün gidişini, yarının sınırları bozacak esassız haberlerine bağliyan dedikodular, memleketin içinde ve dışında söylendi ve yazıldı. Bu arada komşumuz Sovyetlerle olan münasebetimizi birçok hâdiselere bağliyan faraziyeler ve muhakemeler ileri sürüldü. Yukarda izah ettiğim sebeplerle Millî Korunma Kanununun tatbik mevkiine konması da, bu yalan zincirinin bir halkası olarak bütün bu propagandalara eklendi.

Sovyetlerle münasebetlerimizde altı aydanberi değişmiş bir şey yoktur. Herkesin niyetleri içinde saklı bulunduğu bir devir içinde yaşıyoruz. İnsan bu esnada kendisinden başkası için fazla teminat veremez. Fakat ben cesaretle söyleyeceğim. Bizim Sovyetler aleyhine her hangi bir harekete asla temayülümüz yoktur. Esasen kimse de bizden böyle bir hareket istemiyor. Sovyetlerin doğrudan doğruya bizim aleyhimize bir hareketleri olacak mı? Böyle bir ihtimali farzettirecek şimdilik hiç bir delil görünmüyor. Görüyorsunuz ki Sovyetlerle aramızda bir hâdis e çıkacağına dair son zamanlarda hararet peyda eden şayialar esassız ve hususî maksatlara müstenit mahiyettedir.

.....1560.....

Bizim kanaatimiz şudur : Her ne suretle olursa olsun, ..yayılan ve fikirler üzerinde tesir bırakması istenilen bu haberler, Türkiye politikasına dokundukları vakit çok güç revaç ve mâkes bulurlar. Çünkü bizim siyasetimizin ne ivi- açlı, ne de gizli ve müphem tarafı vardır. Teahhütlerimiz sarihtir. Maksat ve gayelerimiz muayyendir. Emniyet sahalınız: açık ittifak muahedelerimizle çizmişiz, emniyetsizlik havasının bizde ne vakit doğacağını açıkça söylemiş ve göstermiş bulunuyoruz. Harp harici vaziyetimiz, millî masuniyete dayanmakta, her hangi şekilde kombinezonlara âlet olacak istidat göstermemektir ve göstermiyecektir. Dünyayı istirap içinde kıvrandıran muharebeleri esefle takip ediyoruz. Bu muharebelerin şu yolda veya bu yolda inkişafından Türkiyemiz için bir iştirak hissesi çıkarmak, ciddî ve vahim hâdiseleri, çok hafif telâkki etmek demektir.

Siyasetimizin bu açıklığı, dürüstlüğü, vefakârlığı; kendimizi korumak için bize düşecek vazifeleri yerine getirmeye ve lüzum göreceğimiz tedbirleri almaya mâni değildir. Bunda kimsenin şüphesi olmamalıdır. Bilâkis, biz bu vazifeleri yaparken, biraz evvel izah ettiğim, siyasetimizi feyit ettiğimiz kanaatindeyiz.

Aziz vatandaşlarım,

Esasen sizin de bildiğiniz bu hakikatleri hükümet reisi sıfatıyla bir daha tekrar etmekten maksadım, bu günlerin en revaçta olan haberleriyle mukayese ve muhakemenizi kolaylaştırmak içindir.

Aziz vatandaşlarım,

Hükümetin, bir aydanberi devam eden 1940 senesi büt- 'çe hazırlığı bugün bitmiş bulunuyor Teşkilâtı Esasiye Kanunumuzun emrine uyarak bütçeyi bugün Büyük Millet Meclisine takdim ettik. Maliye Vekili arkadaşım bunu te- ferruatiyle matbuata bildirecektir. Ben, 1940 bütçesinin yalnız bir iki noktasından bahsedeceğim.

Dünyanın içinde bulunduğu büyük buhran, bizim ce

kapımıza gelmiştir. Yani gümrükler varidatı ve bu varidatla ilgili diğer vergilerde 40 milyon Türk lirasına yakın bir azlık vardı. Buna mukabil, vatanımızın müdafaası için, bir seneden fazla zamandan beri alman ve devam olunan fevkalâde tedbirler de sona ermiş değildir.

Bu hal, bütçeyi denk yapmak için bizi çok müşkülâtla karşılaştırdı. Acı, tatlı çok tecrübeler görmüş bir nesle mensubuz. Günün geçici kolaylıklarından ziyade, istikbalin -sağlam olması için fedakârlık istemek mevkiindeyiz. Bunu da, Türk milleti asırlarca süren cidal hayatında sayılmayacak kadar parlak misallerle göstermiştir. Devlet dairelerinde mümkün olan tasarrufu yapmak, bazı muvakkat vergiler koymak, en lâzımından başka masraf kabul etmemek suretiyle bütçeyi denkleştirdik. Millî Müdafaâ tahsisatını 150 milyon liraya çıkardık. Bunun bir kısmını adî bütçe dahilinde, diğer bir kısmını da fevkalâde tahsisat programında tesbit ettik. Hepsi ayrı ayrı ilerleme yolundaki işlerimizin durmamasına dikkat etmekle beraber, büyük inşâ ve nafia programlarını biraz kıstık.

Zelzele mıntakalarmin inşasını da göz önüne aldık.

Türk vatandaşının refahına engel olabilecek her hangi bir kayıt- ve şartı kabul etmek istemedik. Yalnız istiklâlimizin tamlığı ve vatanımızın selâmeti için elimizdeki her vasıttan istifade etmek istedik.

Aziz vatandaşlarım,

Sözlerimi bitirirken, mesut ve büyük Türkiyenin şerefi ve selâmeti için, her vatandaşın hissesine düşen vazifeyi ve fedakârlığı yapacağına emin olduğumu bir kere daha tekrar etmek isterim.

Hepinizi hürmetle selâmlarım.»

Tekaüde sevk edilenler

Kararname No : 2/12878

Görülen İdarî lüzuma binaen Antalya Valisi Fuat Baturaym tekaüde şevkine; İcra Vekilleri Heyetinin 20/2/1940 tarihli içtimasında karar verilmiştir.

20/1//1940

Takdir edilenler

Takdirname ile taltif edilen kaymakamlar

- Karacabey Kazası Kaymakamı Remzi Özkan : Gerek kendi kazasında ve gerekse Mustafakemal paşa kazasındaki seylâpta, tehlikelerden yılmaz bir gayret ve fedakârane mesaisinden dolayı Bursa vilâyetince takdirname ile taltif edilmiştir.
- Mudurnu Kaymakamı İbrahim Sayın : Mudurnu-Nallıhan ve Göynük yol işlerinde gösterdiği gayret ve müfit başarılar elde etmesinden dolayı Bolu vilâyetince takdirname ile taltif edilmiştir.
- Beyşehir Kaymakamı Adnan Sonçağ : Her sene olduğu gibi bu yıl da sıtma mücadele işlerinde ehemmiyetle alâka göstererek Son homa kanalının islâh ve tathirinde bilfiil yardımda bulunmuş olmasından dolayı Konya vilâyetince takdirname ile taltif olunmuştur.
- Sivrihisar Kaymakamı Rüştü Özl. : Kaza dahilinde bulunan Sarısu kanalının Sakaryaya kadar olan 10 kilometrelik kısmının bu sene ikmâli için amelei mükellefenin sevkinde ve işin başarılmasında gösterdiği gayret ve faaliyetinden dolayı Eskişehir vilâyetince takdirname ile taltif edilmiştir.

- Araç Kaymakamı Ali Rıza Köstepen : Nafia işleriyle hususi muhasebe tahsilâtında gösterdiği feyizli mesai ve gayretinden dolayı Kastamonu vilâyetince takdirname ile taltif olunmuştur.
- Zile Kaymakamı Nami Ünal : Zelzele felâketine uğrayan yüzlerce halkın derhal imdadına koşarak ıztıraplarını tehvîn ve ihtiyaçlarını temin hususunda göstermiş olduğu verimli mesai ve umumî idaresindeki başarıdan dolayı Tokat vilâyetince takdirname ile taltif edilmiştir.
- Göynük Kaymakamı Asff Yalçın : Göynük-Nallıhan ve Göynük Taraklı yol işlerinde ve mükellef ameleyi zamanında sevk edip yollar üzerinde iyi ve müfit başarılar elde ettiğinden dolayı Bolu vilâyetince takdirname ile taltif edilmiştir.
- Hafik Kaymakamı Kemal Hadımlı : Zelzele felâketinde müteessir olan kazası dahilindeki köyleri derhal ve bizzat dolaşarak hayatını tehlikeye koyarak yurttaşların yardımına ve imdadına koşmasından dolayı Sivas vilâyetince takdirname ile taltif edilmiştir.
- İznik Kaymakamı Muh-sin Doğu : Vazifesever bir idare âmiri sıfatıyla bilhassa köy yollarında ve Ziraat işlerinde kurmağa muvaffak olduğu birlikler yardımı ile şeref ve gurur ifade eden eserlerinden dolayı vilâyetçe takdirname ile taltif olunmuştur.

M. Kemalpaşa kazası Su baskını felâketinin başlangı-
Kaynakamı Said Sayın : çından itibaren değerli idaresin-'
de bulunan bütün teşkilât unsur-
larının halkın mal, can ve em-
niyetlerini korumak hususunda
gösterdiği yararlığundan dola-
yı vilâyetçe tekdirname ile tal-
tif olunmuştur.

Gerede Kaymakamı
Ramiz Batuk : Bolu – Gerede yolu inşaatında
gösterdiği canlı ve özlü alaka-
sından dolayı Bolu vilayetince
takdirname ile taltif olunmuş-
tur.

Takdirname ile taltif edilen mektupçular

Tokat Vilâyeti Mektup- Umumî muamelâtta göstermiş
çusu İ. Hakkı Kaya : olduğu intizam ve muvaffakiyet-
le zelzele felâketi dolayısıyla
mesbuk verimli gayretinden do-
layı vilayetçe takdirname ile
taltif olunmuştur.

Takdirname ile taltif edilen maiyet memurları

Konya Maiyet Memuru Erzincan hareketi arz fela-
Mustafa Uğuz, Ankara keti üzerinde gönüllü bir vazı-
Maiyet memuru Turgut yete felakete uğrayan vatan-
Cantekin, Cahit Betil,
Nuri Altıok, Malatya
Maiyet memuru Abdüi-
kadir Özer, Maraş Mai-
yet memuru Muhlis
Babaoğlu, Yozgat ma-
iyet memuru Edip Boz-
tepe, Eskişehir Maiyet

.....1566.....

memuru Ragıp Uğural,
Kayseri Maiyet me-
muru Salih Tapkan,
ve Niğde Maiyet me-
muru Namık Perk :

daşlarımızın müşfik ellerile onların yaralarını
sarmaları ve ız- tıraplarını dindirmeğe
çalışmaları her türlü sitayişin fevkinde
görölmekle Erzinan vilâyetince takdir
edilmişlerdir.

Takdirname ile taltif olunan nahiye müdürleri

Kavak nahiyesi müdü-
rü Mansur Alpgiray :

Erzinan felâketzedelerine Çe-
tinkaya istasyonunda gereken
yardımı yaptığından Sivas vilâ-
yetince takdir edilmiştir.

Kayseri vilâyeti Elbaşı
nahiyesi müdürü Vasfı
Gezer :

Nahiye çevresinde altı köyde e- ğitmen okulu
inşaatında ve nahiyenin umumî ve bilhassa
köy işlerinde ve iki köyde telefon ve nahiye
merkezinde fidanlık tesisinde ve köy
yollarını otomobil geçecek bir hale
ifrağından kısa bir zamana iyi gayret ve
muvaaffakiyet gösterdiğinden vilâyetçe takdir
edilmiştir.

Bolu vilâyet Yeniçağa
nahiyesi müdürü Sıpkat :

Bolu - Gerede yolunun 40 - 47 inci
kilometreleri aralarındaki bozuk yol
kısımlarının onarılmasında gösterdiği canlı
ve özlü çalışması vilâyetçe takdir edilmiştir.

Çarşamba ahiyesi mü-
dürü Natık Er ;

Bolu - Seben - Çarşamba yolu ü- zerinden
geçen yol ve köprülerin yapılmasında ve
ameliyeyi nü- kellifenin zamanında iş
başında bulunmalarının temininden dolayı
Bolu vilâyetince takdir edil-
miştir

.....1567.....

IDrkmetepe nahiyesi
müdüğü Vehap Ayman :

Nahiyesi mintakasındaki zelzele felâketine duçar olan felâketzedelerin imdadına koşarak göstermiş olduğı alâkadan dolayı Sayın Dahiliye Vekili Faik Öztürk ve Tokat vilâyetince takdir edilmiştir.

Taraksu nahiyesi müdüğü Ahmet Arslan :

Nahiyesinde köy yollarının yaptırılması hususunda gösterdiği faaliyet şayani takdir görölmüş olduğundan Malatya vilayetince takdir edilmiştir.

Nizamnameler

Yerli sınaî mamulâtm işaretleme hakkında nizamname

Kararname No : 2/12690

1705 sayılı kanuna göre İktisad Vekillîğince teklif ver Devlet Şûrasınca görölerek 6/1/1940 tarih ve 316/353/178 sayılı tezkere ile tevdi olunan ilişik «Yerli sınaî mamulâtm işaretleme hakkındaki nizamname» nin mer'iyete konulması; İcra Vekilleri Heyetince 15/1/1940 tarihinde kabul olunmuştur. 15/1/1940

Madde 1 — İcra Vekilleri Heyetince tayin ve ilân edilecek yerli mamul ve yarı mamul sınaî mevaddın, yerine göre, üzerine, zarf ve ambalajlarına veya etiketlerine, kolaylıkla göröllebilecek ve silinnıyecek şekilde ve kararnamesinde gösterilecek şartlar altında, (Türk malı) (Şekil 1) ibaresini ve tatbik bakımından bunun mümkün olmadığı, hallerde, Türk malı ibaresinin kısa şekli olan (T. M.) (şekil 2) remzini ve lüzum göröldüğü takdirde bunlara ilâveten ayrıca bir de millî alâmeti (şekil 3) koymak mecburidir.

Madde 2 — Yukarıdak madde hükümleri dairesinde alacak İcra Vekilleri heyeti kararları ile karar mevzuuna giren maddelerin stok miktarının alâkalılar tarafından bir beyanname ile mahallin en büyük idare memuruna bildirilmesi mecburiyeti de vazolunabilir.

Madde 3 — Üzerlerinde birinci maddeye göre ibare veya remiz ve millî alâmet bulunmayan yerli sınaî mevaddın memlekette satışı ve harice gönderilmesi memnudur.

Madde 4 — Yabancı memleketlere gönderilecek mevaddm, yerine göre, üzerine, zarf ve ambalâjlarma ve etiketlerine, birinci madde mucibince konulacak ibare veya remiz ve millî alâmete ilâveten ayrıca yabancı bir dilde:

Türkiyede imâl edildiklerini gösterir bir ibare de yazılabilir.

Madde 5 — İşbu nizamname hükümleri dairesinde alınacak icra Vekilleri Heyeti kararlarının yerine getirilip getirilmediği İktisad Vekâletinin salâhiyetli memurları tarafından birinci madde mucibince tesbit ve ilân edilen maddelerin imâl edildikleri, satıldıkları ve depo edildikleri yerlerde iş saatleri içinde normal mesaiyi ihlâl etmeyecek şekilde mahallen tetkik ve murakabe edilir.

Madde 6 — Teftiş ve murakabe neticesinde nizamname hükümlerine muhalif bir vaziyet görüldüğü takdirde salâhiyeti memur tarafından bir zabıt varakası tanzim edilerek 1705 sayılı kanun mucibince takibat yapılmak üzere mahallî Cumhuriyet Müddeiumumiliğine tevdi kılınır. Mezkûr zabıt varakasının bir sureti 48 saat zarfında müessese sahip veya mümessiline tebliğ edilir ve bir sureti İktisad Vekâletine gönderilir.

Madde 7 — İşbu nizamname hükümleri dairesinde alınacak İcra Vekilleri Heyeti kararlarına muhalif harekette bulunanlar 1705 sayılı kanun hükümleri dairesinde cezalandırılırlar.

Madde 8 — Ticarete tağşişin men'î ve ihracatın mu rai abes i ve korunması hakkındaki 1705 sayılı kanuna dayanılarak tanzim ve Devlet Şûrasmca tetkik edilmiş olan bu nizamname hükümleri neşri tarihinden itibaren on beş gün sonra yürümeğe başlar.

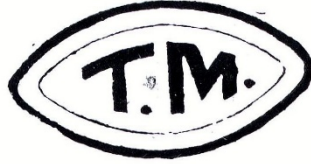
				Resmi	
Kanun		Düştur		Gazete	
No.	Başlığı	Tertib	Cild	Sahife	Sayı
1705	Ticarete tağşişin menü ve ihracatın murakabe ve korunması hakkında kanun			3 11	1843 1524

.....1570.....

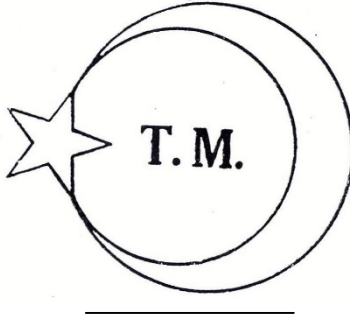
(Şekil 1)

(Şekil 2)

(Şekil 3)

**Arpa ihracatının murakabesine
dair nizamname**

Kararname No : 2/12700

Ticaret Vekilliğince teklif ve Devlet Şûrasınca görölerek 15/1/1940 tarih ve 664 sayılı tehzere ile tevdi olunan ilişik «Arpa ihracatının murakabesine dair nizamname» nin mer'iyete konulması İcra Vekilleri Heyetince 19/1/1940 tarihinde kabul olunmuştur.

FASIL : 1

Umumî hükümler

Madde 1 — Türkiyeden ihraç olunacak arpalar, Tica-

rette Tağışşın Men'i ve ihracatın Murakabesi ve Korunması hakkındaki 1705 numaralı kanun ile buna ek olan 3018 numaralı kanun mucibince işbu nizamname hükümleri dairesinde kontrole tâbidir.

Madde 2 — Aşağıda yazılı hallerde ihraç edilecek arpalar bu nizamname hükümlerine tâbi tutulmaz.

A) Gayri safi 5 kiloya kadar gönderilecek nünuneler,

B) Türkiyenin şark ve cenubunda hemhudut olduğu memleketlere karadan yapılacak ihracat ile Ticaret Vekâleti Kontrolörü bulunmayan yerlerden hem hudut memleketlere ve Adalar Denizindeki bütün adalara, Girit ve Kıbrıs dahil olmak üzere sair, Türk sahillerine mücavir adalara otuz tona kadar ihraç edilecek arpalar,

C) Yolcu beraberinde yüz kiloya kadar götürülecek palar,

C) Yolcu beraberinde yüz kiloya kadar götürülecek arpalar,

Madde 3 — Bu nizamname hükümleri dairesinde yapılacak kontrol işleri Ticaret Vekâleti tarafından görülür.

Madde 4 — Arpa kontrolü, aşağıda yazılı merkezlerde yapılır :

Samsun, İstanbul, Bandırma, Tekirdağ, İzmir, Antalya, Mersin, İskenderun.

Ticaret Vekâleti, göreceği lüzum üzerine, muvakkat arpa kontrol merkezleri ihdas edebilir.

Bu muvakkat kontrol merkezlerinde işe başlama zamanı, Ticaret Vekâleti tarafından on beş gün evvel Ankarada Resmî Gazete ve diğer bir gazete ile, mahallinde de münasip surette ilân edilir. Bu merkezlerde işe nihayet verileceği zaman bir ay evvel keyfiyet Ticaret Vekâletince aynı surette ilân olunur.

Harcırah ve masarifi ihracatçı tarafından verilmek şartile ve Ticaret Vekâletince imkân görüldüğü takdirde, talep vukuunda, ihraç merkezi olmayan yerlere, yakın iskelelerden, arpa kontrolü için memur gönderilebilir

.....1572.....

Madde 5 — Arpanın hususî ve umumî depolarda, temizleme yerlerinde ve mümkün oldukça demiryolu ve gemi anbarlarında rutubetten müteessir olacak şartlar altında ve koku neşredici veya ambalajları kirletici maddelerle bir arada bulundurulmaması ve fena koku sinmiş ve kirli vagon ve mavnalara konulmaması lâzımdır.

Madde 6 — İhracata mahsus arpaların temizlendiği ve muhafaza edildiği fabrika, depo, anbar ve siloların haiz olması lâzımgelen sıhî ve teknik şartlar İktisad, Ziraat, Sıhhat ve İçtimâî Muavenet ve Ticaret Vekâletlerince müştereken yapılacak bir talimatname ile tayin olunur.

FASIL : II

Kontrol edilecek hususlar

Madde 7 — Türkiyeden ihraç olunacak arpalar, zararlı yabancı kokudan (gaz, küf ve ekşimiş gibi) âri ve küflenmemiş olacaktır.

Madde 8 — İhraç olunacak arpaların rutubet derecesi 11 ve 12 nci maddelerde yazılı sınıflarda % 14 ü, 13 ve 14 üncü maddelerde yazılı olanlarda % 15 i tecavüz edemez.

Rutubet derecesinin ne şekilde ölçüleceği Ticaret Vekâletince tesbit olunur.

Ticaret Ve-

kâleti bu nisbetleri, 15 gün evvel ilân etmek şartile indirmeğe salâhiyetiidir.

Madde 9 — 2,2 milimetrelik mustatil elekten düşen arpalara kalburaltı denir.

Arpaya karışık bulunan bilumum maddeler «Yabancı maddeler» sayılır. Bunların, 4 milimetre murabbalık delikleri havi elekten geçenlerine «İnce yabancı maddeler» ve aynı eleğin üstünde kalanlarına «Kaim yabancı maddeler» denilir.

Yabancı maddeler arasında bulunan buğday, çavdar ve yulafa «Unlu maddeler» adı verilir. Yulafın unlu madde

«olarak c/c 1 1/4 den fazla bulunması caiz olmayıp bu nistoetten fazlası yabancı madde sayılır.

13 ve 14 üncü maddelerde yazılı arpa sınıflarında, mukavelenamesinde o yolda sarahat bulunmak şartile, zararlı olmayan diğer hububat ve bakliyat dahi unlu maddelerden sayılabilir.

Madde 10 — Arpalar; beyaz arpa, ova arpası, sıra arpa ve miksed (karışık) adı ile 4 sınıfa ayrılarak ihraç edilir.

Madde 11 — Beyaz arpa : Beyaza yakın açık sarı renkte, umumiyetle dolgun, karınlı, mütecanis ve yüksek vasıflı (Yayla adile maruf) arpalarıdır.

İhraç olunacak beyaz arpalar ilişik tabloda gösterilmiş olduğu veçhile, on dereceye ayrılarak ihraç olunabilir.

Beyaz arpaların renkleri her mahsul yılında Ticaret Vekâletince hazırlanacak nûmunelerle tesbit olunur, ve on beş gün evvel keyfiyet ilân olunur. Bu müddet zarfında eski nûmune muteber sayılır.

Madde 12 — Ova arpası : Beyaz arpalara kıyasla karn- .sız ve uzunca, mütecanis, yüksek vasıflı (Yerli adile maruf) arpalar olup bunlar da ilişik tabloda gösterilen (5) dereceye ayrılarak ihraç olunurlar.

Madde 13 — 11 ve 12 nci maddelerde yapılan tarifelere göre (Beyaz) veya (Ova) sınıflarına girmeyen arpalar ilişik tabloda yazılı olduğu veçhile (Sıra arpa) adile (6) dereceye ayrılarak ihraç olunurlar.

Madde 14 — Kara ve Çakır arpalar «Miksed» (Karışık) adile ihraç olunur. Bunların haiz olmaları lâzımgelen asgarî vasıflar da ilişik tabloda gösterilmiştir.

Madde 15 — Talep vukuunda, beyaz arpa ve ova arpası, sınıflarına dahil arapalardan, Vekâlet Lâboratuvarında analiz yapılarak, 10 ncı maddede yazılı evsafı haiz oldukları görülenler için (Biralık arpa) vesikası verilir.

Madde 16 — Biralık adı verilebilecek olan beyaz arpa ve ova arpalarının, 11 ve 12 nci maddelerde yazılı evsaftan başka, aşağıdaki asgarî vasıfları da haiz bulunmaları lâzımdır.

.....1574.....

- a - Protein miktarı % 13 den fazla olamaması,
- b - Çimlenme kabiliyeti asgarî % 95 olması,
- c - Kalburaltı miktarı % 2 yi aşamaması,
- d - Arpaların asgarî % 80 inin 2,5 ve 2,8 veya 2,2 ve 2,5 milimetrelilik mustatil eleklerin üstünde kalacak irilikte olması şarttır.

Madde 17 — 11 ilâ 14 üncü maddelerde sözü geçen tablonun -3 ilâ 8- numaralı sütunlarında yazılı arpa vasıflarının icabedenlerinde mahsul vaziyetini göz önüne almak, ve on beş gün evvel ilân etmek şartile değişiklik yapmağa Ticaret Vekâleti salâhiyettardır.

Madde 18 — Arpalar, dökme veya çuvalı olarak ihraç edilir.

Çuvalar, arpanın ağırlığına dayanabilecek metanette,, deliksiz ve sağlam dikişli olacaktır.

FASIL : III

Kontrolün şekli ve icrası sureti

Madde 19 — Arpa ihracatçısı veya mümessili Ticaret Vekâleti İhracat Kontrolörlüğüne bir beyanname vererek ihraç edeceği malın kontrolünü ister. Bu beyannameler Ticaret Vekâletince tesbit edilecek formüle göre tanzim olunur ve tahmile başlanmadan 24 saat evvel verilmesi mecburidir. Nümune alınması bittikten sonra 24 saat içinde kontrolün ikmali ve vesikanın verilmesi icap eder.

Madde 20 — 30 tona kadar olan partiler için beş ve daha fazlası için de on kiloluk ikişer nümune alınır ve nü- muneleri muhtevi torbalar kontrol memuru ile ihracatçı veya mümessili tarafından müştereken mühürlenir.

İhracatçı veya yazı ile göstereceği mümessili nümune alınırken hazır bulunmağa mecburdur.

Nümunelerin alınış tarzı ve bu işte kullanılacak âletlerin vasıfları Ticaret Vekâletince tesbit edilir.

Madde 21 — İhraç olunacak arpaların nümunesini almak üzere Ticaret Vekâleti İhracat Kontrolörü malın ba-

şına gelerek işe başladığını yazı ile bildirmeden mahalli Gümrük İdaresince arpaların tahminine müsaade olunmaz. Gümrük idareleri ve memurları yüklenen arpaların nümunelerinin alınmasında ve muhafazasında, vâki olacak talebi üzerine ihracat kontrolörüne yardım ile mükelleftirler.

Madde 22 — Kontrol, alman nümuneler üzerinde yapılır. Kontrol memuru 20 inci madde mucibince aldığı numunelerden birini açarak muayene ve icabına göre tetkik ve tahlil ettikten sonra muayene neticesini mutazamm bir rapor tanzim eder. Bu rapora göre :

- a) Arpaların, beyannamesinde yazılı sınıf ve dereceye ait vasıfları haiz bulunduğu görülürse, ihracatçısına bir kontrol vesikası verilir.
- b) Arpaların, beyannamesinde yazılı dereceden, yüksek vasıflarda olduğu görülürse, ihracatçısına, muayene raporu ile tesbit edilmiş olan sınıf ve dereceden bir kontrol vesikası verilir.
- c) Arpaların, beyannamesinde yazılı derece için nizamnameye konulmuş olan hadlerden :

- 1 - Hektolitresi en çok iki kiloya kadar daha hafif,
- 2 - Yabancı madde mikdarı, % 3 e kadar (3 dahil) olan derecelerde işbu mikdarların yarı nisbetlerine % 3 den fazla olan derecelerde bunlar için tesbit edilen hadlerin beşte biri nisbetlerine kadar daha ziyade,
- 3 - Sair unsurlara ait olanların her biri için tesbit edilen hadlerin yine beşte biri nisbetlerine kadar daha fazla, olduğu görülürse ve mal sahibinin muayene raporuna bir itirazı olmazsa, keyfiyet muayene raporunun altına yazılarak ihracatçı veya mümessili tarafından imza edilir ve mal sahibine, mezkûr rapor ile tesbit edilmiş olan vasıflara göre bir kontrol vesikası verilir.

İhracatçı veya mümessili muayene raporuna itiraz ettiği takdirde, itirazı neden ibaretse muayene raporunun arkasına yazarak imzalar ve bu takdirde 20 nci madde

.....1576.....

mucibince alman nümunelerden açılmamış olanı ile itirazlı muayene raporu, 31 inci maddede yazılı heyet tarafından tetkik edilir. Heyet bu husustaki kararını, mucip sebeplerde, sarih olarak, rapora yazılmış olan itirazın altına yazıp imzalar. Mezkûr karar, ihracatçı veya mümessili tarafından ileri sürülen itirazı haklı gösterdiği takdirde, kontrol vesikası, karara göre taayyün eden vasıfları üzerinden verilir.

Bu fıkrada yazılı olan ahvalde zabıt varakası tanzim olunmaz.

) Arpaların, beyannamede yazılı derecesi ile muayene raporunda tesbit edilen vasıfları arasında «c» fıkrasında yazılı toleranslardan fazla bir fark görülürse, kontrol memuru tarafından 29 uncu madde hükümlerine tevfi kan ihracatçı veya mümessilinin huzur ile zabıt varakası tanzim olunur- Bu kabil ahvalde ihracatçı veya mümessilinin muayene raporu münderecatına bir itirazı yoksa, zabıt varakasının altı kontrol memuru ile birlikte ihracatçı veya mümessili tarafından imza edilir ve bu takdirde 4 üncü fasılda yazılı hükümler dahilinde takibatta bulunulmakla beraber, malsahibine, muayene raporu ile tesbit edilmiş olan vasıflara göre kontrol vesikası verilir. Ihracatçı veya mümessili muayene raporuna itiraz ettiği takdirde, itirazı neden ibaretse zabıt varakasının altına yazarak imzalar ve bu takdirde kontrol vesikasının verilmesi 31 inci maddede yazılı heyetçe karar ittihazına kadar tehir olunur.

Madde 23 — İhraç edilen arpaların, 22 nci maddede yazılı muayene raporuna göre sıra arpaların altıncı numarasının vasıflarından yüzde yirmiden daha aşağı vasıflarda olduğu görülür ve bu husus ihracatçı veya mümessili tarafından zabıt varakasının altına yazılarak imza edilmek suretile kabul olunur, veya itirazı halinde bu itiraz, 31 inci mddede yazılı heyet tarafından varid görülmez ise, malın vasıflarını gösterir meşruhatı havi bir kontrol vesikası verilip, takibatta bulunulmakla beraber, keyfiyet, malın, namına yüklendiği alıcının adresi ile birlikte Tica-

ret Vekâletine bildirilir. Ticaret Vekâleti, alıcı ile satıcı arasında. bu yüzden çıkacak ihtilâfın tetkikinde kullanılmak üzere, hâdiseyi vesikalarile, alıcı tacirin bulunduğu memleketteki Türkiye Ticaret Ataşeliğine ve Ataşe olmayan yerlerde Türkiye Konsolosluğuna bildirir.

Madde 24 — İhraç edilecek arpalar için, kontrol vesikası ibraz edilmedikçe, menşe şehadetnamesi verilemez. Menşe şehadetnamelerine, kontrol vsikasmda yazılı sınıf ve derece kayıtları derç ve bulunduğu takdirde, diğer meşruhat da ilâve olunur.

Madde 25 — Kontroldün sonra arpaların kısmen veya tamamen ihracından sarfinazar eden ihracatçı kontrol vesikasını derhal ihracat kontrolörlüğüne iade ile mükelleftir. Ancak ihracatçı arpasını kısmen ihraçtan sarfinazar etmiş bulunduğu takdirde mütebaki mal için kendisine yeni bir kontrol vesikası verilebilir.

Madde 26 — İhracat kontrolörleri ihraca mahsus arpaların bulunduğu depoları, ambarları, siloları ve buralarda bulunan arpaları her zaman kontrol edebilirler.

Madde 27 — Gümrükten geçmiş olduğu halde Türkiye hududları içinde bulunan malları Ticaret Vekâleti, göreceği lüzum üzerine, tekrar muayene ettirebilir.

Madde 28 — Alman nümuneler ait oldukları parti hakkında bir ihtilâf çıkmadığı takdirde 3 ay müddetle, ihtilâf vukuunda, ihtilâfın halline kadar kontrol memurluğu dairesinde saklanır.

İhracatçı bu müddetin hitamından itibaren bir hafta içinde müracaat ederek kendisine ait nümuneleri alabilir.

FASIL : IV

Nizamname hükümlerine muhalif hareketler

Madde 29 — Kontrol esnasında bu nizamname hükümlerine aykırı bir hal görülecek olursa keyfiyet Ticaret Vekâleti İhracat Kontrolörü tarafından tanzim olunacak zabıt varakası ile tesbit olunur. Zabıt varakası dört nüsha

.....1578.....

olmak üzere kaleme alınır. Arpa ihracatçısı veya mümessili, mündericatma itirazı olmadığı takdirde, zabıt varakasını derhal imzalamaya mecbur olduğu gibi itirazı varsa bunun neden ibaret olduğunu zabıt varakasının hususî hanesine derhal yazıp imzalamaya mecburdur. Zabıt varakalarının bir nüshası alâkadar ihracatçı veya mümessiline verilir. Diğer nüshaları ihracat kontrolörlüğünde muhafaza edilir.

Madde 30 — Ihracatçı veya mümessili tarafından kontrol neticesine itiraz vuku bulduğu takdirde, ihtilâfın mevzuu, kontrol memurunun müracaatı üzerine, 48 saat zarfında. 31 inci maddede yazılı heyet tarafından, kontrol memuru ile alâkadar ihracatçı veya mümessili hazır bulunduğu halde tetkik olunur.

Madde 31 — Ihracatçı veya mümessilinin, kontrol neticesine vaki olacak itirazlarını tetkik etmek ve karara bağlamak üzere, aşağıda gösterilen şekilde bir heyet teşkil olunur.

A) Mahallî Ticaret Odası tarafından bir sene müddetle intihap olunacak ve intihabı Ticaret Vekâletince tasdik edilecek, arpadan anlar bir zat ve bunun hazır bulunmadığı zaman heyete girmek üzere aynı suretle seçilecek yedeği,

B) Borsa bulunan yerlerde borsa komiseri, borsa bulunmayan yerlerde Ticaret ve Sanayi Odası Başkâtibi, yedek olarak vekilleri,

C) Ticaret Vekâletince bir sene müddetle seçilecek, arpadan anlar bir zat ve bunun hazır bulunmadığı zaman heyete girmek üzere aynı suretle seçilecek yedeği,

Ticaret Odası bulunmayan yerlerde A fıkrasında gösterilen aza, doğrudan doğruya Ticaret Vekâletince seçileceği gibi ne Borsa ne de Ticaret Odası bulunmayan yerlerde, B fıkrasında yazılı aza yerine gümrük idaresinin bu işe ayıracağı memuru veya icabında bunun yedekleri heyete dahil olurlar.

Aza, ihtilâf çıkan fahrî ihracatçısının usul ve fruun-

dan veya dördüncü dereceye kadar civar kısımlarından olduğu veya müstahdemi bulunduğu takdirde heyete iştirak edemez.

Madde 32 — Heyet 20 nci madde mucibince alınmış olan nümunelerden açılmamış olanını tetkik ve icabında tahlil ederek ihtilâf mevzuu hakkındaki kanaatlerine müstenit kararlarını mucip sebeplerde, sarîh olarak, vaziyete göre, muayene raporuna yazılmış olan itirazların altına veya zabıt varakasının hususî hanesine yazıp imzalar

Madde 33 — Heyetin tetkik neticesinde vereceği karar, ihracatçı veya mümessili tarafından ileri sürülen itirazı haklı gösterdiği takdirde ihracatçısına karara göre teavvün eden dereceden bir kontrol vesikası verilir ve bu takdirde zabıt varakasının, heyetin kararını da ihtiva eden bir nüshası, malûmat olmak üzere Ticaret Vekâletine gönderilir.

Madde 34 — Zabıt varakasına, arpa ihracatçısı veya mümessili tarafından bir gûna itiraz vaki olmadığı veya itiraz edilip de 31 inci madde mucibince teşkil olunan heyetçe yapılan tetkikat neticesinde nizamname hükümlerine aykırı bir hareket vukua getirildiği tesbit edilmiş olduğu takdirde, vaziyete göre 22 ve 23 üncü maddeler mucibince hareket olunmakla beraber zabıt varakasının bir nüshası takibat icra olunmak üzere Cümhuriyet Müddeiumumiliğine tevdi olunur ve bir nüshası da Ticaret Vekâletine gönderilir. İhracat kontrolörleri tanzim ettikleri zabıt varakalarının birer nüshasını muhafaza ederler.

Madde 35 — Vastıfları, tasnifi veya ambalâjı itibarile bu nizamnamenin 7, 8, 10 ilâ 14. 18, 22 ve 23 üncü maddeleri hükümlerine uymayan arpaları kontrole arzedenler- le 20, 25 ve 29 uncu maddeleri hükümlerine muhalif harekette bulunanlar hakkında 3018 numaralı kanunun 8 inci maddesi mucibince ve bunun haricinde kalan hallerde veya suiniyet sabit olan vaziyetlerde 1705 numaralı kanuna -göre takibat yapılır.

Madde 36 — Memleket içinde ve dışında harp hali, se,

.....1580.....

ferberlik ve seferberliğe hazırlık veya tabîî afetler gibi mücbir sebepler altında bu nizamnamede yazılı tolerans miktarları Ticaret Vekâletince iki misline kadar arttırılabilir.

Madde 37 — 1705 ve 1038 numaralı kanunlara göre hazırlanmış ve Devlet Şûrasmca görülmüş olan bu nizamname hükümleri 15 temmuz 1940 tarihinden itibaren yürümeğe başlar.

Madde 38 — Bu nizamname hükümlerini İcra Vekilleri Heyeti yürütür.

Kanun No.	Başlığı	Düstur Tertib	Cild	Sahife	Resmî Gazete Sayı
1705	Ticarette taşışşın men'i ve ihra- catın murakabe ve korunması hak- kında kanu	3	11	1843	1524
3018	1705 numaralı kanuna ek kanun	3	17	1250	3330

Yapağı ihracatının murakabesine dair nizamname

Kararname No : 2/12704

Ticaret Vekilliğince teklif ve Devlet Şûrasmca görülerek 15/1/1940 tarih ve 664 sayılı tezkere ile tevdi olunan ilişik «yapağı ihracatının murakabesine dair nizamname» nin mer'iyete konulması; İcra Vekilleri Heyetince 19/1/1940 tarihinde kabul olunmuştur.

19/1/1940

FASIL : I

Umumî hükümler

Madde 1 — Türkiyeüen ihraç edilecek yapağılar,

carette tağışın men'i ve ihracatın murakabesi ve korunması hakındaki 1705 numaralı kanun ile bu kanuna ek clauı 3018 numaralı kanun mucibince bu nizamname hükümleri dairesinde kontrola tâbidir.

Madde 2 — Gayrı safı 500 kiloya kadar gönderilecek nûmuneler kontrola tâbi değildir.

Madde 3 — Bu nizamname hükümleri dairesinde yapılacak kontrol işleri Ticaret Vekâleti tarafından görülür.

Madde 4 — Yapağı kontrolü aşağıdaki merkezlerde yapılır :

Samsun, İstanbul, İzmir, Mersin.

Ticaret Vekâleti göreceği lüzum üzerine muvakkat kontrol merkezleri ihdasına salâhiyetlidir.

Muvakkat bir kontrol merkezinde işe başlanacağı ve işe nihayet verileceği zamanlar keyfiyet bir ay evvel Ticaret Vekâletince Resmî Gazete ve diğer bir gazete ile ve mahallinde de münasip surette ilân olunur.

İhracatçı tarafından vukubulacak talep üzerine, Ticaret Vekâletince imkân görüldüğü takdirde, harcırah ve masarifi talibi tarafından verilmek şartile, bir kontrol merkezindeki memur yakın iskelelere ihracatı kontrol için gönderilebilir.

Madde 5 — İhracata mahsus yapağların bulundurulacağı veya işleneceği depoların haiz olması lâzım gelen sıhhi ve teknik şartlar İktisad, Sıhhat ve İçtimai Muavenet ve Ticaret Vekâletlerince müştereken yapılacak bir ta-limatname ile tesbit olunur,

Bu depolarda, yapağların lâyıkı veçhile muayenesi için bulundurulması muktazi vesaitin nev'i, vasıfları ve mikdarı Ticaret Vekâletjuce tayin edilir.

Madde 6 — Depolarda ve mümkün oldukça vagonlarda ve demiryolu ile gemi ambarlarında yapağların rutubetten müteessir olacak şeraitte bulundurulmaması lâzımdır.

FASIL : II

Yapağuların tasnifi

Madde 7 — İşbu nizamname ile ihracı murakabeye tâbi tutulan yapağular, koyunlardan alınan lifi maddeyi ifade eder. Yapağı, istihsâl veya ihzar tarzına nazaran, ancak aşağıda yazılı adlarla beş sınıfa ayrılmış olarak ihraç olunur.

I - Kirli yapağular:

Koyunlardan mevsiminde kırkılan ve yıkanmamış yapağılardır.

II - Yıkanmış yapağı :

Kirli yapağuların yıkanması suretile elde edilen mallardır.

III - Yün :

Kuzuların ve güzün koyunların kırkılmaları neticesi alman yapağılardır.

IV - Deri yapağısı :

Koyun derilerinden kırkılan yapağılardır.

V - Tabak yünü :

Koyun derilerinin bazı kimyevî maddelerin yardımıyla yolunması suretile elde olunan yapağılardır.

Madde 8 — Türkiyeden, tabiî rutubetten fazla rutubeti haiz veya güve tarafından tahrip edilmiş mallarla, bu nizamname ile kabul olunan toleranslar haricinde çıkıldak, pıtrak, kum ve tuz gibi yabancı maddeleri havi yapağuların ihracı memnudur,

İhraç edilecek yapağular IV üncü fasılda yazılı tip-numunelerinden aşağı evsafta olamaz.

D) Kirli yapağular

Madde 9 — Kirli yapağular üç gruba ayrılmış olarak ihraç edilir:

A - Esas kirli yapağular,

B - Talî kirli yapağular,

C - Özürlü kirli yapağular.

.....1583.....

Madde 10 — Esas kirli yapağılar aşağıdaki adlarla 10 cinse ayrılmış olarak ihraç edilir :

- 1 - Hakikî Trakya yapağısı,
- 2 - Tıp Trakya yapağısı,
- 3 - İzmir yapağısı,
- 4 - Aydınlı yapağısı,
- 5 - İnce Anadolu yapağısı,
- 6 - Anadolu I yapağısı,
- 7 - Anadolu II yapağısı,
- 8 - Sark yapağısı,
- 9 - Karayaka yapağısı,
- 10 - Erzurum kızıl yapağısı,

Madde 11 — Talî kirli yapağılar aşağıdaki adlarla 6 cinse ayrılmış olarak ihraç edilir:

- 1 - Renkli yapağı,
- 2 - Koç yapağısı,
- 3 - Parça yapağı,
- 4 - Bacak yapağısı,
- 5 - Keçeli yapağı,
- 6 - Pıtraklı yapağı,

Madde 12 — Kirli yapağıkların talî gurubuna mensup 'her cins kendi adı ile esas gurubdan mensub olduğu cins -adına olarak ihraç olunur.

Koç	Koç	Parça
(Tıp Trakya)	(İnce Anadolu)	(Hakikî Trakya)

II) Yıkanmış yapağıklar

Madde 13 — Yapağıklar yıkanma vaziyetine göre iki guruba ayrılarak ihraç olunur.

a - **Tam yıkanmış** - Bunlar sabunlu ve kalevi sıcak mahlüllerle temizlenmiş yapağıklardır. Bunlarda randıman asgarî % 90 dir.

b - **Yarı yıkanmış** - Soğuk su ile yıkanarak kısmen temizlenmiş olan yapağıklardır. Bunlarda asgarî randıman »% 70 dir.

.....1584.....

(Randımanın ne suretle ölçüleceği Ticaret Vekâletince tesbit olunur.)

Madde 14 — Tam yıkanmış veya yarı yıkanmış yapağılar, diğer sınıflardan yünler ve esas, talî veya özürlü kirli yapağının yıkanması suretile elde edilir ve bu cinslere göre ad olarak ihraç olunur. (Tam yıkanmış ince Anadolu yarı yıkanmış Şark yapağısı yarı yıkanmış deri yapağısı- tam yıkanmış tabak yünü gibi)

Madde 15 — Yıkanmış yapağının, ticarî maksatlarla parçalanması, harman edilmesi ve karıştırılması suretile, «hususî tip» olarak da ihzar ve ihracı caizdir.

Ancak «hususî tip» lere göre hazırlanmış olan yıkanmış yapağının 8 inci maddede yazılı vasıfları haiz olması şarttır.

Madde 16 — Hususî tiplerde bu nizamname ile kontrol olunan sınıf ve cinslere mahsus numara, isim ve markalar kullanılamayacağı gibi hususî tiplerin isim ve markalarının bunlarla iltibasa mahal vermeyecek surette tesbit ve tersim edilmiş olması da şarttır.

III) Yün

Madde 17 — Kuzulardan ve güzün koymalarından kırılan yünler iki guruba ayrılarak ihraç olunur:

a - Sırtta yıkanmış yün, b - Kirli yün,

Bu iki yün, isithsal edildikleri mahallere nazaran, nevi itibarile, 10 ve 11 inci maddede gösterildiği veçhile cinslere tefrik ve tasnif olunarak isimlendirilir ve ihraç olunur.

<u>Sırtta yıkanmış yün</u>	<u>Sırtta yıkanmış yün</u>
(Hakikî Trakya)	(İnce Anadolu)
<u>Sırtta yıkanmış yün</u>	<u>Kirli yün</u>
(Tip Trakya)	(İzmir) gibi

IV) Deri yapağısı

Madde 18 — Derilerden kırılan yapağılardır. Bunların reiklileri ayrı balyalara basılnc Deri yapağısı :

I - «Kıvırcık», II - «Karaman» olmak üzere iki cinse ayrılarak ihraç olunur. Dağılıklar her iki cinse de verilebilir.

V) Tabak yünü

Madde 19 — Tabak yünlerinin beyazları ayrı ve renkleri ayrı balyalara basılarak ihraç olunur.

Madde 20 — 7 nci maddede yazılı yapağı sınıfları ve bu sınıfların müteakip maddelerde ayrıldığı gurup ve cinslerden her hangi biri diğeri ile karıştınamaz.

Şu kadar ki, Anadolu XI inci ve Karayaka cinsinden olan esas mallarla bunların koç ve keçeli yapağıları birlikte bulunabilir.

FASIL : III

Toleranslar

Madde 21 — İhraç olunacak yapağılarda, yabancı madde miktarı azamî yiizde bir buçuktur.

Şu kadar ki, seyrek pıtrak miktarı bu toleransın hiç bir veçhile % 0.35 ini (yâni malın on binde 35 ini) tecavüz edemez. Sıvama pıtraklı tulup ve parçaların, «Pıtraklı» cinsinden başka bir ihraç partisinde bulunması yasaktır.

Özürlü mallarda, güveli, pıtraklı ve çakıldaklı tulup- lar bulunabilir. Kum ve tuz gibi yabancı maddelerin tolerans nisbeti azamî yüzde beştir.

Madde 22 — Kirli yapağı sınıfının esas gurubundan birinci ve ikinci «Anadolu», talî gurubundan «Parça», «Bacak» ve «Pıtraklı» cinsleri ile «Yün», «Tabak yünü» ve «Deri yapağısı» sınıfları için aşağıda yazılı azamî tolerans- lar kabul edilmiş olup bu hadler aşılamaz.

.....1586.....

	Renk	Tabancı madde	Kirli U/ /O	Muamele gördüğü kimyavî madde %
	%	%		
Anadolu kirli yapağısı birinci ve ikinci		3		
Kirli pıtraktı	—	3	—	—
Parça	—	5	—	—
Bacak	—	10	—	—
Tabak yünü	3	3	—	18
Deri yapağısı	—	3	—	—
Yün	2	1,5	3	—

Madde 23 — Renk ve kirli toleranslarının fazla ve ek-sikleri birbirleriyle mahsup edilebilir

Yabancı madde toleranslarının % 2 den fazla olarak kabul edilenlerinin bu toleransın yarısından fazlasını aynı yabancı madde teşkil edemez.

FASIL : IV

Tip – Nümuneler

Madde 24 — Bu nizamnamenin yedinci maddesinde yazılı yapağı sınıflarının bütün cinslerinin evsafı ile tabii rutubet dereceleri, ve bu nizamnamede zikredilmiş veya nisb'ete bağlanmış olan özürler ve esas mallar içinde bulunabilecek parçaların evsaf ve eb'adı aşağıda yazılı heyet tarafından - 26 ncı maddeye uygun olarak - Tip - Nü- munelerle tesbit olunur.

Bu nümuneleri meydana getirmek üzere İstanbul'da her mevsim başında İstanbul, İzmir ve Mersin Ticaret O- dalarile İstanbul Borsasmca seçilecek yapağıdan anlar birer ihracatçı ile Ticaret Vekâletinin bu işe memur edeceği üç zattan mürekkep yedi kişilik bir heyet kurulur.

Heyet âzalarının intihaplarında, asıl âzaların bulunmadığı zamanlarda vazife görmek üzere, yedekleri seçilir. Her mevsim başında nümuneler bu heyetlerce gözden ge-

girilerek tadili icab ean cihetler görülürse tadelât yapılır.

Madde 25 — En az üç yapağı ihracatçısının esbabı nuucibeli bir mektup ile ihracat kontrolörlüğüne yapacakları müracaat üzerine 24 üncü maddede yazılı heyet Tip - Nümunelerde değişiklik yapılması lüzumuna resen de karar verebilir.

Tip - Nümunelerin tesbiti gibi bunlarda yapılacak değişikliklerin de heyet âzalarının ittifakile karar altına alınması lâzımdır. İttifak hasıl olmadığı takdirde keyfiyet Ticaret Vekâletince bir karara bağlanır.

Tip - Nümunelerin tesbit veya tadelîne müteallik kararlar mer'iyet tarihi gösterilmek suretile mahallerinde birer gazete ile neşir ve ilân olunur.

Madde 26 — Yapağların muhtelif cinslerinin haiz, olması lâzım gelen vasıflar, 24 üncü madde mucibince hazırlanacak Tip - Nümunelere esas olmak üzere, aşağıda ayrı ayrı gösterilmiştir :

A) Esas kirli yapağlar :

1 - Hakikî Trakya yapağısı :

Edirne, Uzunköprü, Lüleburgaz, Babaeski, Kırklareli ve Çorlu'nun Kıvırcık cinsden iyi mallarile Trakya'nın bu ayarı tutan seçme, kıvırcık mallarının harmanıdır

Hakikî Trakya harmanları beyaza yakın krem renkte, elyafı uzun, ince, azamî derecede mütecanis ve yumuşaktır. Bu harmanı teşkil eden tuluplarda köpek tüylü ve konak bulunmaz.

2 - Tip Trakya yapağısı : Seçme Trakya yapağilarile Adapazarı, Balıkesir, Bergama, Çanakkale'den geçtiği farz- olunacak hattın şimalinde kalan mıntakalrın bu ayarı tutan seçme yapağılardan mürekkep harmanıdır.

Bu harmanlar, hakikî Trakyadan renkçe daha beyaz, daha az yumuşak, elyafı ince ve orta uzunlukta, nisbeten daha az mütecanistir. Bu mallarda 100 tulupta 4 tulup köpek tüylü ve 100 tulupta azamî 15 tulup hafif konaklı veya hafif köpek tüylü yapak bulunabilir.

.....1588.....

3 - İzmir yapağısı : Menemen, Manisa, Salihli, Söke, Aydın, Nazilli ve Ödemiş mmtakalarımın iyi mallarile diğer mmtakaların bu ayarı tutan seçme mallarından mürekkep harmanıdır.

Bu harmanların rengi beyaz, elyafı Trakya tipinden daha kısa ve daha sertçe ve daha az mütecanistir.

4 - Aydınli yapağısı : Ceyhan havalisinden çıkan ve bu ayarı tutan Aydınli adile tanınmış yapağıların harmanıdır. Bu harmanların rengi krem, elyafı İzmir yapağılarına kıyasla daha uzun ve mukavim ve incelik itibarile daha az mütecanistir.

5 - İnce Anadolu yapağısı : Karahisar, Kütahya, Eskişehir, Bolvadin gibi mmtakaların seçme mallarile diğer mmtakaların bu ayarı tutan iyi ve ince yapağılarının harmanıdır.

Bu harmanların rengi Trakyadan daha beyaz ve İz- mirden daha kremdir. Elyaf İz mirden daha sert daha uzun ve daha mütecanistir.

6 ve 7 - Anadolu I ve II yapağısı : Orta Anadolunun Akkaramanlarmdan alman yapağılarla diğer mmtakaların bu yarı tutan mallarının harmanıdır.

Anadolu I ile Anadolu II cinsleri arasındaki fark, harmanda koç ve keçelilerin bulunup bulunmayışından ibarettir.

8 - Şark yapağısı : Mardin. Diyarbakır, Urfa, Elâzığ mmtakalarımın yapağılarıle bu ayardaki diğer malların harmanıdır.

Bu harmanların rengi, pembeye çalar krem olup, elyafı sert, uzun ve mütecanistir.

9 - Karayaka yapağısı : Sinop Samsun, Ordu, Giresun vilâyetlerinde yetişen Karayaka cinsi koyunlarm ve bu ayarı tutan diğer mmtaka yapağılarının harmanıdır.

Bu harmanların renkleri kreme yakındır. Elyafı uzun, kaim, sert ve mütecanistir.

10 — Erzurum kızıl yapağısı : Umumiyyetle koyu kremden koyu kahve rengine kadar giden ve muhtelif renkler-

de, elyafı kısa, yumuşak ve mütecanis olan, Erzurum ve havalisinin bu namla anılan yapağlarıyla diğer mıntaka- ların bu ayarı tutan yapağlarının harmanıdır. Aynı yerlerin aynı evsafa olan beyaz malları da ayrı balyalarda bu namla sevk olunur.

B) Talı kirli yapağlar :

1 - Renkli yapağı : Esas malların her cinsi için tesbit olunan veya yıkandıktan sonra bu rengi tutan yapağı renklerinden başka renklerde olan yapağlar veya bunların harmanıdır.

2 - Koç yapağı : Koçların ve yaşlı hayvanların cinslerine nisbetle sert olan bu ayardaki uzun elyafı yapağıdır.

3 - Parça yapağı : Yapağlardan kopan kısımlardır, bunların içinde nihayet % 30 a kadar bacak yapağı bulunabilir. Bu cinse armtı ve minder yünü (İçirik) karıştırılması caiz değildir.

4 - Bacak yapağı : % 30 dan fazla bacak yapağını havi parçaların harmanıdır. Bu cinste tabak yün cinsinden olmayan armtı ve minder yünü bulunabilir.

5 - Keçeli yapağı : Bakımsız ve zaif hayvanlardan alınan ve birbirine geçmiş bulunan yapağılardır.

6 - Pıtraklı yapağı : Pıtrak almış yapağıdır.

C) Özürlü yapağlar :

Rutubet veya ıslaklık neticesinde avarya olmuş, yani, normal mukavemetini ve parlaklığını kaybetmiş yapağılardır.

FASIL : V

Ambalaj

Madde 27 — Yapağı balyaları temiz, içindeki malın sıkletine mütehammil, yamasız ve yırtıksız olacak ve bir yüzü resmî marka ve işaretlere, diğer yüzü de hususî marka, numara ve kontrmarkiara tahsis olunacaktır.

.....1590.....

Resmî marka ve işaretlerin konulacağı yüzde başka hiç bir yazı ve işaret bulunmayacaktır.

Kontrol edilmiş yapığı balyalarının bilâhara açılmalarına mâni olmak üzere mühürlenmeleri mecburidir.

Balyalara, içinde bulunan malın sınıf ve cinsini göstermek üzere, vurulacak marka ve işaretlerin şekli renk ve eb'adı ve ne suretle vurulacağı ve bunların ne suretle mühürleneceğı Ticaret Vekâltince tayin olunur.

FASIL : VI

Kontrolün şekli ve icrası sureti

Madde 28 — Yapığı ihraç edecek tacir veya mümessili, formülü Ticaret Vekâletince tesbit olunacak bir beyanname ile kontrolörlüğe müracaat ederek ihraç edeceği malın kontrolünü ister.

Kontrol, beyannamenin tevdiinden itibaren en geç 24 saat zarfında yapılır.

Madde 29 — Kontrol, ihracatçının deposunda veya liman dahilindeki hususî veya resmî depolarda yapılır.

İhracatçı veya tahriren göstereceğı mümessili kontrol esnasında hazır bulunmakla mükelleftir- Kontrol, ihraç edilecek partinin içinden en az % 2 nisbetinde balyaların tefrik ve muayenesi suretile icra edilir. Şu kadar ki açılacak balyalar 50 balyaya kadar olan partilerde % 40, yüz balyaya kadar % 25, iki yüz elli balyaya kadar % 15, beş yüze kadar % 10 ve daha büyüklerde yüzde 5 i tecavüz edemez.

İhracat kontrolörleri işleme yerlerini, depolarını ve ihracat için işlenen yapığaları teftiş ve murakabe edebilirler.

Madde 30 — Kontrol memuru tarafından yapılan kontrol neticesine göre :

a) Malın, beyannameşinde yazılı sınıf ve cinse ait vasıfları haiz bulunduğu görülürse, balyalar mühürlenir vs- ihracatçısına mezkûr sınıf ve cins üzerinden bir kontrol vesikası verilir.

b) Malın kontrolde tesbit edilen sınıf ve cinsinin :

Tipleer ayrılma bakımından, nizamnamenin ikinci faslıyla kabul edilmiş olan vasıflara göre, beyannamede yazılı sınıf ve cinse uymadığı,

Fakat, toleranslar bakımından, nizamnamenin üçüncü faslında yazılı vasıflara uygun olduğu görülürse ve bu husus ihracatçı veya mümessili tarafından beyannamenin arkasına yazılarak imza edilmek suretile kabul olunursa ve malın ambalajında icabeden değişiklikler yapılırsa, balyalar mühürlenir ve ihracatçıma, kontrolde tesbit edilmiş olan sınıf ve cins üzerinden bir kontrol vesikası verilir.

İhracatçı veya mümessili kontrolde tesbit edilmiş olan sınıf ve cinse itiraz ettiği takdirde, itirazı neden ibaretse beyannamenin arkasına yazarak imzalar ve bu halde ihtilâf mevzuu olan yapağı balyası, kontrol memuru ile ihracatçı veya mümessili tarafından müştereken mühürlenir.

İhtilâf mevzuu, kontrol memurunun müracaatı üzerine, 48 saat içinde, 37 nci- maddede yazılı heyet tarafından kontrol memuru ve alâkadar ihracatçı veya mümessili hazır bulunduğu halde, tetkik olunur. Heyet, kararını, sarîh olarak, beyannamenin arkasına yazılı itirazın altına yazarak imzalar. Bu karar, ihracatçı veya mümessili tarafından yapılan itirazı haklı gösterdiği takdirde, beyannamede yazılı sınıf ve cins üzerinden ve aksi takdirde, ambalajlarda icabeden değişiklikler yapılırsa, kontrolde tesbit edilmiş olan sınıf ve cins üzerinden bir kontrol vesikası verilir ve balyalar mühürlenir.

Bu fıkırdaki yazılı olan ahvalde zabıt varakası tanzim edilmez.

c) Malın, kontrolündü, tesbit edilen sınıf ve cinsinin, tiplere ayrılma bakımından, nizamnamenin ikinci faslında kabul edilmiş olan vasıflara göre beyannamede yazılı sınıf ve cinse uyup uymadığına bakılmayarak, toleranslar bakımından, nizamnamenin üçüncü faslında yazılı hadlern

yarı nisbetlerinden fazla aştığı görülürse ve bu husus ihracatçı veya mümessili tarafından beyannamenin altına yazılarak imza edilmek suretile kabul edilirse, malın ihracına müsaade olunmaz ve ihracatçısına, malı yeniden işletmesi lüzumu bildirilir.

İhracatçı veya mümessili kontrol neticesine itiraz ettiği takdirde, itirazı neden ibaretse beyannamenin arkasına yazarak imzalar ve bu takdirde, yukarıki b fıkrasına göre hareket olunarak, heyetin ihtilafı balya hakkında vereceği karara göre muamele yapılır.

Bu fıkırdaki yazılı olan ahvalde zabıt varakası tanzim edilmez.

ç) Malın, kontrolde tesbit edilen sınıf ve cinsinin, tiplere ayrılma bakımından, nizamnamenin ikinci faslında kabul edilmiş olan vasıflara göre beyannamesinde yazılı sınıf ve cinse uyup uymadığına bakılmayarak, toleranslar bakımından, nizamnamenin üçüncü faslında yazılı hadleri yarı nisbetlerinden fazla aştığı görülürse malın ihracına müsaade edilmez ve keyfiyet nizamnamenin 35 nci maddesine tevfikân zabıt varakası ile tesbit olunur.

Madde 31 — Üzerinde mühür bulunmayan ve kontrol vesikası ibraz edilmeyen yapağların ihracına Gümrük İdarelerince müsaade edilmez.

Madde 32 — Kontrol edilmiş olan bir partiye ait balyaların açılması, markalarının veya kontrol işaretlerinin değiştirilmesi memnu olup bu işler ancak kontrolörlerin huzurunda yapılabilir.

Kontrol vesikasının ait olduğu mal, müteaddit defada ihraç edilecek ise ihracatçı veya mümessilinin talebi üzerine kontrol vesikası, icabı kadar parçalara bölünebilir.

Kontrolüden sonra yapağların kısmen veya tamamen ihracından sarfınazar eden ihracatçı kontrol vesikasını hemen kontrolörlüğe geri vermeğe mecburdur. Ancak ihracatçı kısmen ihraçtan vazgeçmiş ise çıkaracağı miktar için yeni bir kontrol vesikası verilir.

Madde 33 — Kontrol edilmiş bir malın gümrükten ge-

cinciye kadar evsaf veya ambalajına hâlel verecek bir arıza vukuunda mal sahibi veya mümessili derhal ihracat kontrolörlüğüne haber vererek o arızayı nizamname hükümlerine uyacak şekilde tashih etmeğe mecburdur.

Madde 34 — Daha evvel kontrol edilmiş olan yapığalar ihraç edilinciye kadar her zaman ve her yerde tekrar kontrol edilebilir. Bu maksatla yapacağı balyalarından en çok % 5 e kadar bir mikdarmı açıp muayene etmeğe kontrolörler salahiyetlidir. Muayene neticesinde nizamname hükümlerine muhalif bir hareket görüldüğü takdirde ihracat kontrolörleri açılmış balya ile bir de açılmamış balyayı ihracatçı veya mümessili ile birlikte mühürlemek surenle nümune olarak alır.

3unun üzerine VII nci fasılda yazılı olduğu veçhile muamele yapılmakla beraber ihracatçının elindeki vesikaya istinaden malın gümrükten geçirilmemesi kontrolörlerçe gümrüğe bildirilir ve gümrük idaresince de ihracat muamelesi durdurulur.

Gümrükten geçmiş olduğu halde henüz Türkiye hudutları dahilinde bulunan malları Ticaret Vekâleti göreceği lüzum üzerine, tekrar kontrol ettirebilir.

FASIL : VII

Nizamname hükümlerine muhalif hareketler ve cezalar

Madde 35 — Kontrol esnasında bu nizamname hükümlerine aykırı bir hal görülecek olursa keyfiyet Ticaret Vekâleti İhracat Kontrolörünce tanzim olunacak zabıt varakası ile tesbit olunur. Zabıt varakası dört nüsha olmak üzere kaleme alınır.

İhracatçı veya mümessili münderecatına itirafı olmadığı takdirde zabıt varakasını derhal imzalamaya mecbur olduğu gibi itirazının neden ibaret olduğunu zabıt varakasının hususî hanesine derhal yazıp imzalamaya mecburdur.

.....1594.....

Zabıt varakalarının bir nüshası alâkadar ihracatçıya veya mümessiline verilir. Diğer nüshaları kontrolörlükte muhafaza edilir.

Madde 36 — İhracatçının zabıt varakası münderecatına itirazı halinde ihtilâf mevzuu olan yapağı balyası kontrolörle ihracatçı veya mümessili tarafından müştereken mühürlenir. Ve ihracat kontrolörlüğünce nümune olarak hıfzedilir.

Bu nümuneler ihtilâf mevzuu hakkında mahkemece karar verilinceye kadar saklanır ve karar verildikten sonra sahibinin üç ay içinde vâki olacak müracaatı üzerine iade olunur.

İhtilâf mevzuu kontrolörün müracaatı üzerine 48 saat içinde 37 inci maddede yazılı heyet tarafından, kontrolör ile alâkadar ihracatçı veya mümessili hazır bulunduğu halde, tetkik olunur.

Madde 37 — İhracatçı veya mümessilinin, kontrol neticesine vâki olacak itirazlarını tetkik etmek ve karara bağlama üzere aşağıda gösterilen şekilde bir heyet teşkil olunur.

A) Mhallsı ticaret odası tarafından bir sene müddetle intihap olunacak ve intihabı Ticaret Vekâletince tasdik edilecek, yapağıdan anlar bir zat ve bunun hazır bulunmadığı zaman heyete girmek üzere aynı suretle seçilecek yedeği,

B) Borsa bulunan yerlerde borsa komiseri, borsa bulunmayan yerlerde ticaret ve sanayi odası başkâtibi, yedek olarak vekilleri,

C) Ticaret Vekâletince bir sene müddetle seçilecek, yapağıdan anlar bir zat ve bunun hazır bulunmadığı zaman heyete girmek üzere aynı suretle seçilecek yedeği

Ticaret odası bulunmayan yerlerde A fıkrasında gösterilen âza doğrudan doğruya Ticaret Vekâletince seçileceği gibi ne Borsa ne de Ticaret Odası bulunmayan yerlerde B fıkrasında yazılı âza yerine gümrük idaresinin

bu işe ayıracağı memuru veya icabında bunların yedekleri heyete dahil olurlar.

Aza, ihtilâf çıkan parti ihracatçısının usul ve furuundan veya dördüncü dereceye kadar civar hısımlarından olduğu veya müstahdemi bulunduğu takdirde, heyete iştirak edemez.

Madde 38 — Heyet, kontrol memuru tarafından 30 veya 34 veyahut 36 ncı maddeye göre evvelce alınıp kendisine tevdi olunan ihtilaflı balyayı tetkik ettikten sonra, ihtilâf mevzuu hakkındaki kanaatlerine müstenit kararlarını mucip sebeplerde, sarîh olarak, vaziyete göre, beyannameye yazılmış olan itirazların altına veya zabıt varakasının hususî hanesine yazıp imzalar.

Madde 39 — Heyetin tetkik neticesinde vereceği karar ihracatçı veya mümessili tarafından ileri sürülen itirazı haklı gösterdiği takdirde malın ihracına müsaade olunur. Bu takdirde zabıt varakasının heyetin kararını ihtiva eden bir nüshası malûmat olmak üzere Ticaret Vekâletine gönderilir.

Madde 40 — Zabıt varakasına ihracatçı veya mümessil tarafından bir gûna itiraz vâki olmadığı veya itiraz edilip de 37 nci madde mucibince teşkil olunan heyetçe yapılan tetkikat neticesinde nizamname hükümlerine aykırı bir hareket vukua getirildiği tesbit edilmiş olduğu takdirde malın ihracına müsaade olunmaz, ve zabıt varaka sının bir nüshası takibat icra olunmak üzere Cumhuriyet Müddeiumumiliğine tevdi olunur ve bir nüshası Ticaret Vekâletine gönderilir.

İhracat kontrolörleri tanzim ettikleri zabıt varakalarının birer nüshasını muhafaza ederler.

Madde 41 — Vasıfları; tasnifi veya ambalajları itiba- rile bu nizamnamenin 7 ilâ 20, 27 ve 30 uncu ve kasda makrun olmamak şartile 21 ilâ 23 üncü maddeleri hükümlerine uymayan yapağıları kontrole arzedenlerle 5 inci maddesi, 29 uncu maddenin ikinci, 32 nci maddenin 3 üncü, .35 inci maddenin 2 nci ve 36 ncı maddenin birinci fıkrası

.....1596.....

ları hükümlerine muhalif harekette bulunanlar hakkında 3018 numaralı kanunun 8 inci maddesi mucibince ve bunun haricinde kalan hallerde 1705 numaralı kanuna göre takibat yapılır

Madde 42 — Memleket içinde ve dışında harp hali, seferberlik ve seferberliğe hazırlık veya tabii afetler gibi mücbir sebepler altında bu nizamnamede yazılı tolerans hadlerini iki misline kadar arttırmağa ve ambalaja müteallik hükümlerin tatbikında hal icabına göre karar almağa Ticaret Vekâleti salahiyetlidir.

Madde 43 — 1705 ve 3018 numaralı kanunlara göre hazırlanmış ve Devlet Şûrasmca görülmüş olan bu nizamname hükümleri 1 nisan 1940 tarihinden itibaren yürümeğe başlar.

Madde 44 — İşbu nizamname hükümlerini İcra Vekilleri Heyeti yürütür.

Kanun No.	Başlığı	Düster Tertib	Resmî Gazete		
			Cild	Sahife	Sayı
1705	Ticarette taşışşın menî ve ihra- câtın murakabe ve korunması hakkında kanun		3	11	1843
3018	1705 sayılı kanuna ek kanun		3	17	1250

Kararnameler

Kararname No : 2/12665

Türk Dil Kurumunun Cemiyetler Kanununun 37 inci, maddesine tevfiikan menafii umumiyye hadim cemiyetler meyanma ithali hakkında Devlet Şûrası İkinci Dairesi ile Umumî Heyetten yazılan 16/12/1939, 21/12/1939 tarih ve 3965/3636, 357/344 sayılı ilişik mazbatalar; İcra Vekilleri Heyetince 15/1/1940 tarihinde tetkik ve mütalea edilerek, tasdiki kabul olunmuştur.

15/1/1940

Devlet Şûrası İkinci Dairesinin 16/12/1939 tarih ve E. No. 3965 K No: 3636 sayılı mazbatası

Öz :

Türk Dil Kurumunun menafii u-
mumiyye hadim cemiyetler me-
yanma ithali hakkında:

Türk Dil Kurumunun menafii umumiyye hadim cemiyetler meyanma ithali talebini ihtiva eyliyen dilekçe ile evrakı müteferriasmin leffen gönderildiğine ve keyfiyetin tetkiki ile muktazi kararın ittihazına dair Dahiliye Vekâletinin Yüksek Başvekâletten Devlet Şûrası Yüksek Reisliğine havale buyrulan 4/12/1939 tarih ve 867 sayılı tezkeresi ve merbutları dairemize tevdi olunmakla okundu ve icabı düşünöldü:

Devlet Şûrası Umumî Heyetinin 12/4/1930 tarih ve 77/89 sayılı kararında yazılı evrak ve vesaiiki muhtevi bu-

.....1598.....

lunduğu bittetkik görüldükten sonra cereyan eden müzakere neticesinde, bidayeti teşekkülünden beri faaliyetine hedef ittihaz edildiği sahadaki devamlı ve meşkur hizmetlerinin hergün daha mütekâmil bir inkişafa mazhar olduğu anlaşılan ve binnetice gaye ve maksadı teşekkülü lisanımızda mes'ut ve hayirkâr bir inkilâba hizmet etmekten ibaret olan bu (kurum) un menafii umumiyye hadim cemiyetler meyanma ithali muvafık olacağına 16/12/1939 tarihinde ittifakla karar verildi.

Devlet Şûrası Umumî Heyetinin 21/12/1939 tarih ve 357/344 sayılı kararı

Türk Dil Kurumunun menafii umumiyye hadim cemiyetler meyanma ithali talebini ihtiva eden dilekçe ile evrakı müteferriassmm leffen gönderildiğine ve keyfiyetin tetkiki ile muktazi kararın ittihazına dair Dahiliye Vekâletinin Başvekâletten havale buyrulan tezkeresi ve merbutları üzerine ikinci dairece müttehaz kararı havi 16/12/1939 tarihli ve 3965/3636 sayılı mazbata okundu;

Bu mazbatada; mezkûr kurumun gayesi ve amme menfaatma olan değerli hizmeti tafsil edilerek menafii umumiyye hadim cemiyetler meyanma ithali muvafık olacağına ittifakla karar verildiği yazılı bulunmuş ve daire kararı gösterilen mucip sebebe binaen 21/12/1/1939 tarihinde ittifakla tasvip edilmiştir.

Kararname No : 2/12879

19/2/1940 tarihinde tatbikine başlanılan 3780 numaralı Millî Korunma Kanununun 4 üncü maddesine tevfi-

.....1599.....

kan teşkili icabeden Koordinasyon Heyetinin Millî Müda- Jaa, Maliye, İktisat, Ziraat, Münakalât ve Ticaret Vekillerinden tereküp etmesi; İcra Vekilleri Heyetinin 20/2/1940 tarihli içtimamda karargir olmuştur.

20/2/1940

Kararname No : 2/12856

Erzincan ve Erzincan yersarsıntısından müteessir olan mıntakalarda zarar görenlere yapılacak yardım hakkındaki 3773 sayılı kanunun 6 ncı maddesi mucibince 3437 .sayılı kanunun tütün alım ve satımının denk halinde yapılacağına dair olan 49 uncu maddesi hükmünün tatbik edilmeyeceği yerlerin Tokat, Erbaa, Niksar ve Çarşamba olarak tesbiti; Gümrük ve İnhisarlar Vekilliğinin 5/2/1940 tarih ve 9255 sayılı tezkeresile yapılan teklifi ve Maliye Vekilliğinin 9/2/1940 tarih ve 23265/3525 sayılı inütaleanamesi üzerine İcra Vekilleri Heyetince 12/2/1940 tarihinde kabul olunmuştur.

12/2/1940

Vekâletimiz Tamimleri

Mahallî idareler U. M.
Valiliğine

Öz :

Uhdelerine belediye reisliği verilen Vali ve Kaymakamlar H.

Sayı : 63/1705

1 — Belediye kanununun 94 cü maddesine tevfikân İcra Vekilleri hey'etince lüzum görülen yerlerde belediye reisliği vazifesini ifa eden kaymakamlara kanunun 149 ve 150 nci maddeleri mucibince uhdesine belediye reisliği verilmiş olan İstanbul valiliğine ve belediye kanununun İstanbul belediyesine tatbik suretine dair nizamnamenin 22 ci maddesi hükmüne göre İstanbulda uhdesine belediye şube müdürlükleri verilen kaymakamlara ve Ankaradaki Çankaya kaymakamlığına belediye reislik tahsisatından bir gûna ücret verilip verilmiyeceği hakkındaki Divanı Muhasebata yazılan tahrirata alman esvapta : 3656 sayılı Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair kanunun 22 nci maddesinde (Hususî kanunlarda sarahat olmadıkça ihtisas ve komisyon ücreti, makam tahsisatı, tahsisatı maktua ve hakkı huzur gibi namlarla maaşlı veya ücretli memurlara ayrıca umumî, mülhak ve hususî bütçelerden hiç bir meblâğ verilmez) diye yazılı bulunmasına nazaran Vali ve Kaymakamlara belediye reisliği vazifesinin tevdiinden dolayı aldıkları maaş veya ücretten başka bir para verebilmek için hususî kanunlarda kayıt ve işaret bulunmak lâzım geleceği cihet le uhdelere belediye reisliği verilen Vali ve Kaymakamlara ayrıca para verilmesine kanunî imkân olmadığı bildirilmiştir.

3656 sayılı Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülü hakkındaki kanunun mer'iyet tarihinden itibaren bu yolda muamele ifası rica olunur.

2) Vilâyetlere ve Vekâlet Dairelerine yazılmıştır.

1/2/940

M. İ. U. M.

H. İ. H. Ş. M.

Vilâyetine

Öz :

Bütçe emaneti hesapları hakkında

Sayı : 288/1920

/8/939 tarihli ve 288/14024 sayılı umumi tahriratla hususî idarelerde açılması tebliğ olunan bütçe emaneti hesapları hakkında aşağıdaki hususatın tavzihine lüzum görülmüştür.

1 — Muhasebei umumiye kanununun 91 inci maddesi hükmüne tevfikân bir malî sene zarfında ifa olunan hizmete ait tediyat için tahakkuk evrakının muhasibe tevdii ve masrafların ita emrine rabtedilmesi lâzımdır. Her hangi bir sebeble yani istihlâk sahibinin müracaat etmemesi veya müracaat edip de vezne mevcudu bulunmaması dolayısıyla tediyat yapılamadığı takdirde ita emri muhteviyatı bütçeye İrâ d kayıt edilerek bütçe emaneti hesabına naklolunur. Bütçede tahsisatı cımlıyan veya ifa edilmeyen hizmetler hakkında bu muamelenin tatbikine imkân yoktur.

2 — Bütçe emaneti hesabına alınan mebalığın karşılıksız bulunması dolayısıyla müteakip sene bütçesine ait masrafların tahmin ve takdirinde emanet hesaplarının dikkat ve hassasiyetle tetkiki ve masrafların buna göre kabul edilmesi lâzımdır.

3 — Muhasebei umumiye kanununun 92 inci maddesi mucibince senei maliye gayesine kadar tediyat olunmadığı gibi emanet hesabına dahi alınamayan ve bundan:

A — 939 malî yılı içinde tahakkuk edecek düyunun yeni sene bütçesinde mevcut (geçen sene düyunu) tertibinden,

B — Mütehakkak düyundan yukarıki fıkra hükmüne girmiyenlerin de bir fasıl içinde ve 4 madde halinde yani

.....1602.....

935, 936, 937 ve 938 senelerine ait düyunun her kısım sonunda açılacak (eski seneler düyunu) tertibinden,

Tesviyesi muvafık görülmüştür. Bütçelerin tanzimi sırasında bu cihetlerin temin buyrulmasını tamimcn tebliğ ve rica ederim.

5/2/940

M. İ. U. M.

Köy Hs. Ş. M.

Vilâyetine

Öz :

Vekâlete gönderilecek koy bütçeleri hülâsasında bulunması icab eden bilgiler hakkında.

Sayı : 438/1669

Salma ile, diğer, resim, harç ve hasılatın nakit ve ayniyat miktarları etrafında daha sarıh ve bütçe formülündeki maddelere de şamil bilgi edinmek; köylere ait varidat kanunlarının tatbik safhalarını esaslı surette takip ederek atiyen alınacak tedbirlerle daha isabetli veçhe verebilmek üzere; 1/12/937 gün ve 10162 sayılı tamime bağlı örneğe göre her yıl vilâyet esasından gönderilmekte olan köy bütçeleri cetvelinin bundan sonra gönderilmesinden sarfınazar olunarak bu bilginin 25/9/936 gün ve 175/2916 sayılı tebliğ ve ekleri ile izah edilen esas dahilinde ve münhasıran vilâyet esasından ihzar edilerek tek bir bütçe halinde ve 10/1/940 gün ve 438/260 sayılı tamimle bildirilen numerotaj gelir ve masraflarını da ihtiva edecek surette ihzar ve irsali muvafık görülmüştür.

Bunun için: yukarıda sözü geçen 10162 sayılı tamimle gönderilen ve halen köylerde kullanılmakta olan bür-

çe formülüne göre bütün fasıl ve madde yekûnlarını da ayrı ayrı muhtevi olduğu halde nahiye ve kaza esasından tevhitli köy bütçeleri hazırlanacaktır. Bu tevhitli bütçeler vilâyet köy bürosunda noksansız ve yanlışsız olarak aynı şekilde ve her fasıl ve maddesinin ayrı ayrı birer kalenden yekûnu bulunarak vilâyet esasına göre bir tek bütçe halinde cem ve tevhit edilecektir.

Bu şekilde bütün vilâyet adına elde edilecek tek köy bütçesinin tasdikli bir nüshası her halde nisan ayı içinde Vekâlette bulundurulacaktır.

Diğer vilâyet, kaza ve nahiye esasından tevhitli bütçelerde ilgili idare cüzütamları köy bürolarında saklanacaktır.

Ancak bütçe formülünün gelir kısmının mahsul faslında salma yoluyla ayniyat olarak tarh, tevzi ve tahsil edilecek mahsul ile köy kanununun 17 inci maddesinin 1 ve 17 inci fıkralarından gayri fıkralara ve diğer kanunlardaki buyruklara istinaden ve münhasıran ayniyat olarak tahsil edilmekte olan her çeşit mahsul tutarına ait hesap; bir tek maddede ve bir arada gösterilmekte olduğundan köylüye her yıl tahmil edilen salma miktarının ayrı olarak hakikî miktarı ile diğer suretlerle elde edilen mahsul miktarını merkezde tefrik imkânı hasıl olmamakta ve binnetice yeni yeni muhaberelerle bu işin tespitine lüzum hissedilmektedir.

Bunu önlemek üzere de tevhitli köy bütçelerindeki mahsul maddesine ait bilginin bu esaslara göre ayrı ayrı iki maddede gösterilmesi muvafık olur.

Bunun için bütçedeki muhammen miktarın aynı tutarında olması icabeder; (3664 sayılı kanun hükmüne ve 16/1/940 gün ve 438/851 sayılı tel tamimine göre kânunusani ayında yapılmış olması tabii bulunan) salma tevziat kararındaki menkûl miktarının; 3 üncü mahsul faslının 1 inci maddesinde umumî yekûndan tefrik ve tenzili ile bu miktarın (Salma suretile elde edilecek ayniyat miktarı) suretinde tashih olunacak birinci maddede müs-

.....1604.....

takillen gösterilmesi; yeniden ilâve olunacak ve (hasılat ve diğer suretlerle elde edilecek ayniyat miktarı) şeklinde yazılacak ikinci maddeye de salmadan gayri yıllarla elde edilecek mahsule ait mütebaki miktar tutarının geçirilmesi ve bu malûmatın yanlış tespit ve tefrikine meydan ve imkân vermiyecek mahalii icaplara uygun tedbirlerin vilâyetlerce aldırılması muvafık olur.

Buna göre bütçe hülâsalarının derhal ihzârı ve her türlü hata ve yanlışlardan arî olarak gönderilmesi; buyruk icabını müddet içinde ifada ihmal ve alâkasızlığı görülen Muhasebei Hususiye Müdür ve memurlarıyla murakabe ve takipte vazife icabında takdirsizlik göstererek idare âmir ve memurları hakkında hususî kalem 20/9/939 gün ve 1/559 ve M. İ U. M. 11/12/939 gün ve 438/19903 sayılı tamimler gereğince muamele ifasiyle bu iş için vilâyete ayrıca tekit yazılmasına meydan verdirilmemesi rica olunur.

5/2/940

M İ. U. M.

Köy Ş. M. M.

Vilâyetine

Öz :

Köy sınır ihtilâflarının 3451 so-yılı kanun hükümlerine göre hal-ledilmesi icap edeceğine dair:

Sayı : 363/2271

Köy sınır ihtilâflarının halli için köy kanununda, yalnız müşterek idare heyeti salâhiyetinden bahsedilerek ayrı kaza veya vilâyetleri alâkalandıran sınır nizalarının derpiş edilmemesi hasebile bu gibi ahvalde 19 Mart 927

.....1605.....

gün ve 26 sayılı tebligatı umumiyyeye tevfikân keyfiyet Devlet Şûrasına arz edilmekte idi.

İsparta vilâyeti Eğridir kazasının Sütçüler nahiyesine bağı Beydili köyü ile Antalya köyü ile Antalya vilâyeti Manavgat kazasının Beşkonak nahiyesine bağı Değirmen Özü köyü arasında vaki sınır iftilâfı üzerine Devlet Şûrası Mülkiye Dairesince tanzim olunan 17/9/937 gün ve 5090/2915 sayılı mazbatada, vilâyet idaresi kanununun -hükümleri 3451 sayılı kanunla tadil ve tevsi edilmiş olan- 2inci maddesinin 3 üncü fıkrasında, vilâyet sınırları ile kaza merkez ve sınırlarının değıştirilmesi alâkadar vilâyet idare heyeti ve umumî meclislerin mütalâası alındıktan sonra Dahiliye Vekâletinin kararı ve Reisi Cumhurun tasdikile yapılır denilmekte olmasına göre vilâyetler arasında hudut ihtilâfına müncer olan köy sınır ihtilâflarına bakmağı Devlet Şûrasının salâhiyetli bulunmadığı beyan olunmuştur.

Binaenaleyh bu gibi ahvalde 3451 sayılı kanun hükümleri dairesinde muamele ifası hususunun temini rica olunur.

Umumî Müfettişliklere ve bütün vilâyetlere yazılmıştır.

13/2/940

M. İ. ü. M.

H. İ. H. Ş. M.

Vilâyetine

Öz :

Zelzele felâketine maruz kalan memurlara verilecek avans hakkında olunacak muameleyle dair:

Sayı : 288/2686

3773 numaralı kanunun 1.inci maddesinde Erzincan

.....1606.....

yer sarsıntısından müteessir olan mmtakanm İcra Vekilleri hey'etince tesbit edilecek olan mahallerinde Hususî İdare bütçesinden maaş, ücret alan memur ve müstahdemlerden yardıma muhtaç olacak derecede malen veya bedenen ehemmiyetli zararlara uğradıkları mahallî İdare heybetlerince tasdik olunanlara maaş ve ücretleri tutarının iki mislini ve mütekait ve yetimlere maaşları tutarının üç mislini geçmemek üzere İcra Vekilleri hey'etince tayin edilecek miktarda avans verilir.

Henüz tahsis muamelesi yapılmamış olan yetimlere avans - itasında yetim maaşına veya ikramiyeye mesned olan memurun maaşları esas tutulur. Bu avanslar maaş ve ücretlerde müsavi taksitlerle tevkif olunmak suretile 1/ Haziran/940 tarihinden itibaren - azamî iki sene zarfında istirdad olunur. İkramiyeye müstahak olanların borçları ikramiyelerinden tevkif edilir- Tahsis muamelesi yapılmamış yetimlerden nüfus kayıtları ziyaa uğramış bulunanların istihkak ididalarım tevsiki için idare hey'etleri mazbataları da kabul olunur. Bu maddenin tatbiki için nüfus dairelerinden alâkadarların talebi üzerine verilecek kayıt suretlerde idare hey'etince verilecek mazbatalar her türlü harç ve resimden muaftır denilmektedir.

Bu maddeye tevfi kan Hususî İdarelerce verilecek olan avansların verilme şekli, kayıt işi ve istirdad muamelesi aşağıdaki tarifler dairesinde yapılacaktır.

1 — Hususî idareye dahil bulunan devair ve müesseselerdeki memur ve müstahdemlere verilecek avanslar :

A : İcra Vekilleri heyeti kararına avans almaya müstahak oldukları idare heyeti kararla tesbit ve tasdik edilen ve elyevm vazifesi başında bulunan memur ve müstahdemlerin almakta oldukları bîr aylık maaş ve ücretleri tutarı mikdarma heyeti Vekile kararına göre azmmı lâzımgelen mikdar da ilâve edilerek - hususî idare tahakkuk dairesi tarafından usulen bir bordro tanzimde alâkadarlara imza ettirildikten sonra muhteviyatı içinde bir kıt'a avans ilmühaberi tanzim ve buna idare heyeti

kararının bir sureti rabtolunarak bankadaki Hususî İdare hesabı carisinden kesilecek çek mukabili bordroda isim ve ünvanı memuriyet ve istihkak mikdarları yazılı memur ve müstahdemlerin maaş kayıtlarile bordro tatbik edilerek gösteylen mikdarlar muvafık bulunduğu takdirde avans ilmühaberleri muhteviyatı tediye edilecektir.

İşbu avans tediyaı damga kanunu mucibince nisbî resme tâbi tutulmak lâzımeleceğinden her memurun alacağı para mikdarına göre binde iki nisbetinde damga pulu ilsak edilecektir.

B : Avans ilmühaberleri muhteviyatı tahsisat ve bütçe defterlerinde sarfiyatı muvakkate hesabına tediyaı kaydolunmakla beraber sarfiyatı muvakkate muavin defterine (her memur ve müstahdem adına ayrı bir sahife tahsis olunarak işlenecek ve 1940 senesi iptidasına yine aynen ve esami ve sahife itibarile devrolunacaktır.

C : Kanun mucibince müsavi taksitlerle azamî iki senede tevkifi lâzımgelen bu paralar 1/Haziran/940 tarihinden itibaren verilecek maaş ve ücretlerden avans olarak verilen paraların yirmi dördte biri tevkif olunacak ve bu tevkif at maaş ve ücrete ait bordrolarda (Zelzele avansından) istirdad namile açılacak bir sütuna kayıt olunacak ve maaş veya ücretin itasını müteakip sarfiyatı muvakkate defterinde her şahıs için açılmış olan sahifelerin alınan taraflarına kaydolunacaktır.

2 — Bu suretle avans alan memur ve müstahdemlerden, memuriyeti başka mahalle nakledilenler olmadığı takdirde, bunların avans borçları avans veren hususî muhasebede kalmak suretile borç mikdarı veya bakiyesi memurun hini naklinde kendisine verilecek olan nakil ilmühaberine işaret olunacak ve keyfiyet aynı zamanda memurun naklolunduğu mahal hususî muhasebesine bildirilecektir.

Bu hususta yazılacak tahrirata verilen avans mikdarı: ve nakil tarihine kadar tevkif olunan mikdarile bakiyesi ve her ay maaş veya ücretinden tevkifi icabeden mikdar

.....1608.....

açıkça gösterilecektir. Bu kabil iş'arlar üzerine yapılacak olan tevkif at ait olduğu hususî muhasebeye gönderilecek ve paraya mukabii mahallince kesilecek olan mahsup ilmühaberi parayı tevkif ve gönderen hususî muhasebeye iade edilecektir.

Parayı alan hususî muhasebe sarfıyatı muvakkate defterinde memurun hesabına tahsilat kayıt edilecektir.

3 — Zelzele felâketini müteakip, memuriyet mahallinden muvakkat suretle ayrılmış olan memurlardan, avans almaya müstahak olanlar bir istida ile doğrudan doğruya mensup oldukları mahalle müracaat edecekler ve bu istida ile mutemetlerini de göstereceklerdir, avans mutemede tesviye olunacaktır.

Daimî surette ayrılan memurlar dahi mukim bulundukları hususî idareye müracaatla mahallince idare hey'eti kararma bağlanmış avans istihkakı bulunduğu takdirde ayrıldığı mahal hususî idaresince avans istihkakı hsu- sî muhasebe vasitasile gönderilecek veya göstereceği mutemede nakden tesviye edilecektir.

İşbu avansların, 1/Haziran/940 tarihinden başlamak üzere azamî iki sene zarfında istirdad edilmesi kanun icabından bulunmasına binaen her hangi bir muhabere veya memurunin inkıtai gibi sebep dolayısıyla tevkif edilemeyen taksitler memur veya müstahdemin almakta olduğu maaş veya ücretin dörtte birini geçmemek şartile aylık taksitlere ilâve edilmek suretile müterakim taksitlerde bu müddet zarfında tahsil olunacak ve netice itibarile üçüncü seneye kat'iyen bakaya devredilmemesine son derece dikkat edilecektir.

Memur veya müstahdemin herhangi bir sebeble maaş veya ücretinin rubu veya daha fazlası mahcuz olsa bile gerek muayyen olan taksit, gerek muhabere ve inkıta dolayısıyla teraküm eden mikdar yukarıdaki esaslar dairesinde tevkif olunacaktır.

4 — Avans verilecek memurların isimlerini ve avans mikdarını ve yeniden tahsis muamelesi yapılacak yetim-

lere verilecek maaş, ikramiye ve avans mikdarlarını gösteren cetvelin ve bir kalemde ne kadar krediye ihtiyaç bulunduğunun kat'î rakama müsteniden hemen bildirilmesi,

Mütekait ve yetimlere verilecek avanslar :

Halen zelzele mmtakası dahilinde bulunduğu mahal Ziraat Bankasından tekaüt ve yetim maaşı almakta bulunan emekli ve öksüzlere bahsi geçen kanun mucibince evrilmesi icabeden avansların tediye şekli hakkında tekaüt sandığı ifadesile ayrıca tebligat yapılacaktır.

Yukarıdaki tarifler dairesinde muamele ifası hususunun merkez ve mülhakat Hususî Muhasebe memurluklarına ve alâkadar dairelere tebliği rica olunur.

17/2/940

M. İ. U. M.

H. İ M. Ş. M.

Vilâyetine

Sayı : 213

2836 sayılı kanunla kurulmuş olan Tarım Kredi Kooperatifleri ortaklarının mahsulât, hayvanat ve ziraî istihsalâtı üzerinde teşekküller lehine mutlak rehin hakkı bulunup bunların üçüncü şahıslar tarafından haciz olunamıyacağı mezkûr kanunun 12 inci maddesinde zikredilmiştir.

Binaenaleyh Devlet. Hususî İdare, belediye ve köy alacakları bu eşyanın aynından tevellüt etmedikçe bunların haczi cihetine gidilemeyeceği tabîî olup ancak 2334 sayılı kanunla teşekkül eden Tarım Satış Kooperatifleri ortaklarının mallarının haciz edilemeyeceği hakkında kanunî bir kayıt bulunmadığı fakat tarım kredi kooperatifle-

.....1610.....

rine dahil olanlardan mühim bir kısmının bu kooperatife de dahil bulunduklarından her iki kooperatif ortaklarının vergi borçları birden tahsil olunabilmek için Maliye Vekâletinin kabul ve tamim ettiği ve Ticaret Vekâletinin, de Vekâletimizce kabul edilen teklifi veçhile müstahsile bir kolaylık olmak üzere ortakların haliye vergilerinin kooperatifdeki matlûbatmdan tamamen ve sabika vergilerinin de kooperatiflerce ortaklara mal tesliminde verilen avanslar ile hesap kesimi sonunda tahakkuk edecek istihkaklarından; Hususi İdare ve Belediyelere ait eski seneler borçlarının mikdarı ne ise bunun % 15 i nisbetinde tevkif edilerek tesviyesi esası kabul edilmiş olduğundan bu dairede muamele ifası tamamen tebliğ olunur.

29/2/940

Memurlar, sicil ve Muamelât U. M.

Ş. I.

Vilâyetine

Öz :

Tahkikat evrakı noksanlan H.

1 — Memurin muhakematma müteallik olarak vilâyetlerden gelen dosyaların muhtevi olduğu evrak ve vesaiki gösteren müfredat listelerinden bazılarının kurşun kalemle yazılmış bulunduğu ve yine tetkik edilen tahkikat evrakından noksanları bulunması sebebiyle iade edilen evrakın da bu noksanlarının ikmâliyle gönderilmesi arasında pek çok zaman geçtiği gibi mahallî karar tarihlerine nazaran Devlet Şûrasına şevkleri arasında iki üç sene geçmiş olanlar da hayretle görülmekte olduğu ve bu itibarla mezkûr listelerin muntazam bir şekilde mürekkeple yazılmış ve ziri tasdik edilmiş bulunması ve tahkikatın ik-

.....1611.....

mâli için iade edilen evrakın de sür'atle intacı ile gönderilmesi ve bilhassa kararı müteakip evrakın bırakılmayarak hemen şevkleri hususlarına ehemmiyet verilmesi Devlet Şûrası Reisliğinden bildirilmiştir.

İş'arı vâki dairesinde hareket edilmesi lüzumunun .alâkadarlara ehemmiyetle tebliğini rica ederim.

2 — Umumî Müfettişliklere ve vilâyetlere yazılmıştır.

15/2/940

Memurlar, Sicil ve Muamelât U. M.

Ş. 2

Vilâyetine

Öz :

Hatay vilâyeti idari taksimatı sınırlarını tayin ve tahdit eden kararlarını tayin ve tahdit eden kararname hakkında.

Sayı : 1445

1 — Hatay vilâyeti idari taksimatı sınırlarını tayin ve tahdit eden İcra Vekilleri Heyetinin 8/1/940 gün ve 2/12572 sayılı Kararnamesi resmî gazetenin 5/2/940 gün ve 4425 sayılı nushasile neşrolunmuştur.

Tebliğ olunur.

2 — Umumî Müfettişliklerle vilâyetlere ve Vekâlet 'daiyelerine yazılmıştır.

16/2/940

.....1612.....

Memurlar, Sicil ve Muamelât U. M.

Ş. 2

Vilâyetine

Öz :

Bolaman nahiyesinin idari bağıllığı hakkında.

Sayı : 1446

1 — İstihsâl olunan 24/1/940 gün ve 15546 sayılı kararname ile : Ordu vilâyeti merkez kazasına bağlı Bolaman nahiyesi, mevcut köylerde birlikte Fatsa kazasına bağlanmıştır.

Tamimen tebliğ olunur.

2 — Umumî Müfettişliklerle vilâyetlere ve Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

16/2/940

Emniyet Umum Müdürlüğü

Ş. 6

Vilâyetine

Öz :

Telgrafla verilen yevmi vukuat raporları hakkında.

Sayı : 63141/29

MmtakaLarı dahilinde vukuat olmadığı halde Umumî Müfettişliklerle vilâyetler tarafından her gün Vekâlete çekilmekte olan telgrafların, beyhude yere telgrafhaneleri işgal ederek bazı fuzulî masraflara sebep olduğu görülmektedir.

.....1613.....

Bu itibarla rapor halinde verilen bu 'yevmi telgrafların yalnız hadis olacak vak'alara hasredilerek vukua gelecek hâdisattan Vekâlete malûmat verilmesi, aksi takdirde bu kabil günlük telgrafların çekilmesinden sarfinazar edinmesinin usul ittihazını tamimen rica ederim.

Umumi Müfettişliklere ve vilâyetlere yazılmıştır.

Nüfus U. M.

Ş. 2

Vilâyetine

Öz :

Yersarsmtısına uğrayan mahalle-
rin nüfus işleri hakkında.

Sayı : 2637/866

27/12/939 tarihinde vukubulan yersarsmtısı neticesinde felâkete uğrayan mahallerden Tokat vilâyetinin Reşadiye kazası Hükümet konağı ile birlikte nüfus defterleri ve evrakı tamamen yandığı ve diğer vilâyet ve kaza merkezlerinde enkaz altında kalan defterlerin ise tamamen ve müstenidatmm kısmen kurtarıldığı vilâyetlerle yapılan muhabereleden anlaşılmıştır.

Felâket sahası halkının nüfus işleri sekteye uğramamak üzere yapılacak muamele aşağıda gösterilmiştir.

1 — Reşadiye kazasında yeniden nüfus yazımı yapılması zarurî olup yazım neticesine kadar bu kaza halkının evlenme veya hüviyet cüzdanlarını zayi ettiklerinden bahsile yeniden cüzdan almak gibi mecburiyetler karşısında kalan yurttaşlarını ibraz edecekleri vesikalarla beraber belediyelerden veya köy muhtarlıklarından getirecekleri ilmühaberlere ve vesika ibraz edemeyenlerin bulundukları mahallerde yaptırılacak tahkikata müsteniden yabancı olarak yeniden kayıtlarının icrasından sonra çıkarılacak tasdikli ilmühaber örneklerinin Reşadiye Nüfus memurluğuna gönderilmesi.

2 — Reşadiye kazasmca dahi nüfus yazımı neticesine .kadar yeniden kayıt edilecek olanların gerek kaza dahilimden ve gerek kaza haricinden gelecek ilmühaberler ve-

ja tasdikli örnekler üzerine yapılacak yeniden kayıtlar için bir defter açılarak kayıtlarının icrası ve yeni yazım «sırasında bu kayıtların esas tutulması.

3 — Keza Reşadiye kazasınca zelzele felâketinden sonra vukubulan ölüm, doğum, evlenme ve boşanma gibi .hâdiseler için dahi ayrıca birer vukuat defteri tutulması.

4 — Diğer kazaların nüfus defterleri mevcut olduğuma göre icabı halinde mahallerinden getirttirilecek kayıt Örnekleri üzerine muamele yapılması-

5 — Yersarsmtısı sahasında bulunan yerli halk i'le orada muvakkaten oturan veya misafireten bulunanlardan ölenlerin hüviyetleri bugüne kadar tahkik ve teshil edilmiş olacağına nazaran bunların nüfus kayıtları silinmek üzere her mahalle veya köyün yerli ve misafir ahalisi için ölüm vukuat ilmühaberlerine göre ve anasır üzerine alelesami kadın, erkek mikdarım gösterir ayrı ayrı birer cedvelin tanzimi.

6 — Hüviyetleri tesbit olunan yurttaşlar hakkında şehir ve kasabalarda belediyelerin ve köylerde muhtar ve ihtiyar heyetlerinin iki nüsha olarak tanzim ve tasdik edecekleri bu cedvellerin doğruluğu zabıtaca tahkik ve tasdik olunduktan sonra biri kendilerinde kalmak ve diğerinin kayıtları terkin kılınmak üzere nüfus idarelerine verilmesi.

7 — Hüviyetleri tesbit olunamayan kimseler hakkında Belediye Reislerinin veya intihap edecekleri birer âza ile mahalle mümessillerinin ve köy muhtar ve ihtiyar heyetlerinin huzurile nüfus müdür veya memurluklarınca nüfus •defterleri üzerinden bütün ailelerin kayıtları tetkik ve tahkik olunmak suretile yapılacak yoklamalar neticesinde felâket mahallinde öldüklerine kanaat getirilenler için ayrıca tanzim ve tasdik olunacak iki nüsha cedvelin biri kendilerinde kalmak ve diğerinin Medenî Kanunun 42 inci maddesine istinaden mahallinin en büyük Mülkiye Memurunun tasdiki ve tahriri emrile ölüm hâdisesi kütüklere işlenmek üzere kezalik nüfus idarelerine tevdi.

.....1616.....

8 — Nüfus idarelerine tevdi olunacak olan bu cedvei- lerde hüviyetleri yazılı olan kimselerin nüfus kayıtlarile tatbik olunduktan ve vukuat ve esas defterlerindeki kayıtlarına işlendikten sonra o devrenin üç aylık istatistik cetvellerinde gösterilmek suretile umum nüfus yekûnundan düşürülmesi ve askerlik mükellefiyeti dahilinde bulunanların künyelerinin dahi Askerlik Şubelerine bildirilmesi.

9 — Felâket sahasında muvakkaten oturan veya misafireten bulunanlardan ölenler hakkında tanzim olunan eedvellerde hüviyetleri ve kayıtlı oldukları yerleri gösterilen kimselerin isimleri dahi ölüm vukuat defterine kaydolunduktan sonra çıkarılacak künyelerinin ait olduğu kaza nüfus idarelerine gönderilmesi.

10 — Zelzele mahallerinde tanzim olunacak ölüm cedveilerinde isimleri yazılı olduğu halde nüfus kütüklerinde kayıtlı olmadıkları anlaşılan veya kayıtlı oldukları yerleri gösterilmeyen kimseler hakkında mümkün olduğu kadar tekrar esbabı tahkik edilmek üzere vilâyet veya kaymakamlık makamına künyelerinin çıkarılıp verilmesi ve kayıt harici kaldıkları bildirilen kimselerin isimleri hizasına meşruhat verilmek suretile iktifa edilmesi.

11 — Evlenmek ve miras gibi işlerin kolaylaştırılması için nüfus kütükleri yanan Reşadiye kazasında da yukarda yazıldığı veçhile alınacak ölüm cedvelleri üzerine bir vukuat defteri açılması ve bütün vakalar sıra ile deftere işlendikten sonra cedvellerin vesika olarak saklanması icabeder.

12 — Zelzele sahasında ölen askerî subay ve memurlarla erlerin nüfus kayıtları terkin kılınmak üzere esas kayıtlarının bulundukları mahal nüfus idarelerine askerlik şubeleri vasıtasıyla künyelerinin bildirilmesi Millî Müdafaa Vekâletinden rica edilmiştir.

Ona göre muamele yapılması tamamen tebliğ olunur.

.....1617.....

Umumî Mufettişliklere, Vilâyetlere reisliğine ve Teftiş Heyeti
yazılmıştır.

5/3/940

Diğer Vekâletlerin Tamimleri

22/2/940 tarih ve 1668 sayılı tamime ektir :

- 1) Suçlu memurlar hakkında Müfettiş ve Muhakkikler tarafından yapılan tahkikatta Ceza muhakemeleri usulü kanunu hükümlerinin nazara alınmasına dair Adliye Vekâletinin 10./2/940 tarih ve 64/31 ceza işleri sayılı yazılarının bir örneği de ilişik olarak gönderilmiştir.
- 2) Umumî Müfettişliklere vilâyetlere ve Vekâlet dairelerine yazılmıştır

Dahiliye Vekil

**Adliye Vekâletinin 10/2/940 tarih ve 64/31 sayılı
yazı suretidir.**

Suçlu memurlar hakkında memurin muhakematı kanunu hükümlerine tevfiikan Müfettiş ve Muhakkikler tarafından yapılan tahkikatta ehli hibrenin tetkik ve mü lalcasına müracaatı lüzumlu kalan hallerde bu tetkikat yapılmadan ve maznunun müdafaası tamik edilmeden verilen son tahkikatın açılması kararla iş mahkemeye tevdi edilmekte olduğu İsparta ağır ceza mahkemesi reisliğinden bildirilmiş ve bu defa adı geçen reislikten tavzihan alman 24/1/940 tarihli yazı örneği bağı olarak sunulmuştur.

Suçlu memurlar hakkında memurin muhakematı kanununa tevfiikan yapılan tahkikat ilk tahkikat mahiyetinde bulunduğundan bu tahkikatı yapanların ceza muhakemeleri usulü kanununun sorgu hakimlerine tanıdığı bütün selâhiyetleri haiz oldukları aşikârdır.

Son tahkikat safhasında mütekaddin tahkikat safhalarından toplanmış olan deliller irat edilir ve mahkemece münakaşa edilen bu delillerle işin hükme bağlanması icap eder. Delillerin noksansız bir surette toplanarak mahke-

.....1619.....

meye arzedilmesi esas ı ceza muhakemeleri usulü kanunu- numuzda kabul edilmiş olmasına göre müfettiş ve muhak- kıkların maznun memurlar hakkında yapacakları tahkik muamelelerinde fen ve ihtilasa taallûk eden hususlarda sorgu hâkimleri gibi ehli hibre tetkikatı yaptırılmak ve maznunların müdafaalarını nazara ‘ alarak tahkikatı tamik etmek suretile işi olgun bir hale getirdikten sonra tahkikat evrakını merciine tevdi etmeleri muvafık ı mütatea kılınmaktadır.

Keyfiyet tetkik buyrularak gereğinin ilgililere emir ve tebliğine müsaadelerini rica ederim.

14/3/940

Çalışma Raporları

Nüfus İş. U. M.

Ş. I.

Yüksek Vekâlete

Öz :

Şubat/940 ayma ait iş raporu H.

940 senesi Şubat ayı içinde Umum Müdürlüğümüzce (1703) evrak alınarak bunlardan (147) si birinci, (430) zu ikinci, (865) i üçüncü, (261) i dördüncü şubelerimize tevdi olunmuştur.

A — Birinci Şube : Muamelât ve İstatistik.

Aldığı 147 evraktan (62) ni sevk eylemiş, ihsaiyata müteallik bulunaanların muamelesini intaç ile işi bitmiş olan diğerlerini de dosyalarında hıfzeyelemiştir.

B — İkinci Şube : Nüfus işleri.

Geçen aydan devrevlediği 23, bu ay verilen (430) ve diğer şubelerden aldığı (41) ki cem'an (494) evraka mukabil (347) evrak şevketmiş, muameleden müstağni kalan (94) adedini dosyalarında saklamış ve Mart ayma da (53) evrak devreyelemiştir.

C — Üçüncü Şube : Tabiiyet işleri.

Geçen aydan devredilen (52) bu ay verilen (865) evraka mukabil (788) evrak şevketmiş Mart ayma (37) evrak devreyelemiştir. (92) evrak da karar alınmak üzere Başvekâlete arz olunmuştur.

1 — Bu ay içinde (1039) yabancı vatandaşlığa, alınmış, (7) kişinin tabiiyet durumları tetkik olunarak haklarında icap eden kararlar verilmiştir.

D — Dördüncü Şube : Kültürel işleri.

Bu ay içinde verilen (261) diğer şubelerden gönderilen (37) ki cem'an (298) evraka mukabil (274) evrak sevk olunmuş, muameleden müstağni kalan (35) evrak da hıfzolunmuştur.

1 — Bu ay içinde (28) evde (133) nüfusun nakilleri ve bir ailenin iskân yerinin değiştirilmesi hakkındaki Yüksek Vekiller Hey'eti kararnamelerinin tatbikatile iştigal olunmuştur.

Arzolunur.

13/3/940

Tekaüt ve Yetim Aylıkları

Dahiliye Vekâletince 1/2/940 dan 1/3/940 kadar işi
biten emekli ve öksüzler maaşı tahsil listesi

Memuriyeti ve ismi	Nev'i tahsis
Buldan hususî muhasebe tahsil memuru Mehmet Keskin	Tekaüt
Karaman nahiyesi müdürü Şükrü Alpatlı	»
Eskişehir hususî muhasebe ikinci sınıf memuru «ayniyat muhasip ve mutemedi» Hilmi Terzioğlu	»
Mülkiye Müfettişi ölü Kemal Ergin	Yetim
Kaynar nahiyesi eski müdür vekili ölü Ahmet Niyazi Soyugür	»
Konya valisi Arifi paşa	»
Beyoğlu tebhirlanesi tebhircisi Mahmut Cemal Sengü	»
Manavgat hususî muhasebe memuru ölü Ahmet	»
Kızılcahamam hususî muhasebe memuru Mehmet İyican	»
Yüksekova nüfus memurluğundan mütekait, Hakkârî eski hususî muhasebe kâtibi İbrahim Bahadır	Tekaüt
Bursa mektupçuluğundan mütekait ölü Mustafa Sadık Vicdanî Özkayıkçı	Yetim
Elâzığ eski matbaa müdürü Süleyman Cemil Yorulmaz	»
Elbistan hususî muhasebe tahsildarı Ali Kemal Bozkurt	»
Tokat evrak memurluğundan mütekait Hacı Mehmet Ermiş	»
Bilecik nüfus memurluğundan mütekait ölü Mehmet Fahri Şirin	>

.....1123.....

Memuriyeti ve ismi

Nev' i tahsis

Bozdoğan kaymakamı Hüseyin Akif Altmay
Diyarbakır hususî muhasebe varidat mümevizi
Vasıf Kaynak
Bitlis valisi Sedad Aziz Ereni
İskilip hususî muhasebe dördüncü daire tah-
sildarı Şevket
Eyüp tahsil şubesi tahakkuk memurluğundan
emekli Mahmut Cemil İlker

Tekaüt.

»

»

Yetimi

»

Kırtasiyecilik nedir Ve Nasıl kaldırılır ?

Yazan : Mühendis Burhan Ergin

Her yerde ve her taraftan yapılan kırtasiyecilikten şikâyet; kırtasiyeciliğin kaldırılmakla beraber, hükümet dairelerinin rasyonel yürütülmesini temin edecek usullerin konmasını gaye ittihaz eden tedbirlerin bir an evvel alınması istekleridir. Hükümet dairelerde sair amme hizmetleri gören idarelerin işlerinin rasyonelleştirilmesini istemek lüks bir modanın tatbikini arzu etmek değildir. Bu hal, her ferdin duyduğu kat'î bir ihtiyaçtır. Bir zamanlar modern büro tekniği ve usullerinin mevcudiyetinden habersiz yaşıyan idareler bu gün her sene usullerini ve büro vasıtalarını tazelemekte yarış etmektedirler. Çünkü umumî kalkınma dolayısıyla, her taraftan başlayan faal hareketler, muamelâtı da çoğaltmış, memurlar ise bu fazlalığı ancak «kemiyet» bakımından karşılamaya mecbur kalmışlardır. Gerek henüz kalitedeki noksanlık ve gerek se hakikî bir İktisadî kalkınma için az masrafla ve az kuvvet sarfiyle azamî verim temin edecek surette çalışmaya mecburiyet olduğu inkâr edilemez. Bunun içindir ki idare mekanizmasının da muamelâtının rasyonelleştirilmesi ve muayyen modern usullerin vaz'ı ile memurların iş veriminin - hattâ her memur için bir iş kartı tutularak - kontrol suretile artırılmış, âmirlerin bizzat iş yapmaktan ziyade, memurların boş durmamakla beraber rasyonel çalışmalarını arttıracak tedbirleri almaları lâzımgelir. Bu tedbirler; binaları, masaları asrileşmiş olan dairelerin, en az masraflı olan modern çalışma usullerinde de teşhizi ile muamelâtın basitleştirilme ve emniyetle beraber sur'atle yürütülmesidir. Bunun için de idare mekanizmasının bü-

tün akşamı ve eczası gerek organizasyon bakımından ve gerekse tesisat, tertibat ve usul bakımından kiritik edilerek Taylor sistemine, ilmi ve fennî çalışma metodlarmı göre olan noksan ve farkları tesbit edilmelidir.

İktisatçıların ve halkın; hükümet muamelâtının kırtasiyecilikten kurtarılması için yaptıkları şikâyetler ve tatbikini istedikleri yeni usullerin tesirinden kurtulamayan hükümet dairelerinin birçoğu, yeni büro teknik vasıtalarının ve usullerinin tatbiki ile idarelerin rasyonelleştirilmesine, artan işlere rağmen memur kadrosunun ten- .sikine veya hiç olmazsa fazlalaşmamasına muvaffak olmuşlardır.

Büro reformunun ilk gayesi; idarenin her şubesinde, her kısmında ve masasındaki iş vaziyetini tesbit ederek; bu işlerin en çabuk, en doğru ve kolay ve emniyetle başarılmaları için lâzımgelen teknik vasıtaları tertibat, tesisat ve makineleri göstermek, hangilerinin makine ile, hangilerinin el ile ikmalî daha rasyonel olacağını tayin etmektedir .

Biz bu makalede; bu sahada çalışmak isteyenlere organizatörlere kırtasiyecilikle, mücadele usul ve vasıtalarını anlatmağa çalışacağız.

Evvelâ hükümet işlerine esas olan kâğıdın, bütün devlet daireleri ve idarelerle, ticarethaneler, bankalar için muayyen kıt'alarda tutulması için esaslı ve kanunî hükümler çıkarılmalıdır. Bazı dairelerde büyük işler için avuç içi kadar, diğerlerinde bir satırlık muamele için çarşaf kadar kâğıt kullanılması, bunların sade konulacakları dosyalardaki intizamsızlığını ve çirkinliğini değil, aynı zamanda .musanniflerin, kartonların enorm eb'adda yapılmasını mucip olmakta ve bunların ilerisi için de saklanmasını güçleştirmektedir. Kopya ve tebyiz kâğıtlarının da aynı eb'adda hazır bulundurulmaları da lâzımdır.

Kâğıt eb'adı normal olarak orta boy; 210x^00; küçük boy, bunların yarısı olarak; 105x150 dir. Ancak 210X150

ab'adı da kullanılmaktadır. Kâğıttan başka; dosya dolapları, yazı masaları, yazı makineleri masaları da gerek şekil ve gerekse çekmece dedi ve büyüklüğü itibarile en kullanışlı en ucuz imal edilecek surette tertip edilmek ve normalize edilerek tiplerin bütün hükümet daireleri tarafından kullanılmasını temin etmek lâzımdır. Büro muamelâtının modern şekilde yürütülmesinde yazı makineleri, kıymetli hizmetler ifa ediyor. Ancak müsveddesiz ikmal edilecek bir tek satırlık cevap ve muamelelere de yazı makinası kullanmak bir israf telekki olunur. Bunun içindir ki her memurun okunaklı ve işlek bir el yazısı olmalıdır- Yazı makineleri intibayaa ederken bunların şu veya bu marka olmasına, şu veya bu nisbette ucuz olmasına değil mümkün ise garantili ve meccani tamir ettirmek şartile, değilse sağlam yapılı olanlar tercih edilmelidir. Ancak her dairenin bu maksada varması için şimdiye kadar birkaç tip makineyi tecrübe etmiş olduğuna göre en iyi bulunan asgarî iki tip üzerinden mübayaaya girişmelidir. Dairelerde ise mümkün olduğu kadar iki tipten fazla makina kullanılmamalıdır. Bu gerek daktilolar ve gerekse tamir ve yedek parça için mühim bir mes'eledir. Dairenin tamirat ve telefon işlerine bakan personelin yazı makineleri temizlenmesi ve tamir işinden anlaması da; öğretilme, staj veya makinayı satan firmaların tarifati üzerine, temin olunmalıdır. Bu suretle hem makinalar, tamire muhtaç hale gelmeden daimî surette elden geçirilir ve hem de tamir ve bakımları temin olunarak birçok masrafların önü alınır. Makinelerin mübayaasmda satırların 1, 1.2 2, 2.1/2, 3. 3.1/2. 4 satıra kadar ayarlı olanları tercih olunabilir. Her halde 1, 2, 3, 4 satırlık ayar tertibatlı olmasına ehemmiyet verilmelidir. Yazı makinelerini kullanacak daktiloların kudreti de, bir dairenin verimi ve işlerin sür'ati bakımından mühimdir. Umumî kaide olarak; tahsil derecesi yüksek olmakla beraber seri yazan daktilolar tavzifi esasına gitmelidir. Orta ve iptidâi veya daha az thsilli ve okuduğu kelimelerin manasını anlamaktan âciz ve bu nisbette-

.yaptığı hataları bizzat tashih etmek kudreti olmıyan daktilolar memur ve âmirleri ne kadar ve mükerrer defalar işgal ettikleri, sinirlendirecekleri göz önünde tutulursa, büroların muamelât maliyetini yükselten bu işe ne kadar ehemmiyet verilse yine azdır. Daktilodan bahsederken, gerek imtihanlarda ve gerekse gündelik iş çıkarılmasında esas olmak üzere, bir daktilonun normal yazı kudreti ne olacağını tetkik edelim. Yapılan İlmî tecrübelerde, kâğıdın makinaya konması, çıkarılması ve yarım sahifelik yazılar da dahil olmak üzere, normal kudrette bir daktilo saatte 100 satırlık evrak yazabilmelidir. Bir satır 60 hail itibar edilmiştir. Sürekli yazılarda, yeni sahifelerin dolu olarak devam ettiği muamelelerde saatte 200 satır yazı yazılabileceği tesbit olunmuştur- Bir daktilonun daimî surette normal kudretini muhafaza edebilmesi, çalıştığı yerin, masanın ve makine yüksekliğinin, oturduğu sandalyesinin kendisine uygun ve yormayacak vaziyette olmasına mütevakkıftır. Bunun için de daktilo sandalyelerinin diğer memurların oturdukları sandalye tipinde değil, alçak ve yüksekliği ayar edilebilecek surette vidalı - döner koltuklar gibi - olmalı ve yorulmadan dik durabilmesini temin edecek şekilde arkaya dayanacak yeri olmalıdır. Yazı makinasının soldan veya arkadan ziya alması ile yazma kudretinin arttırıldığı ve yazılacak yazıların makine- nin yan tarafına konulmıyarak, yazı makinasının arkasına yerleştirecek hususî raflı bir sehpaye konması ile de daktiloların hem yorulmalarına mani olunduğu ve hem de oir misli fazlasına kadar randman elde edildiği tecrübe ile tesbit olunmuştur.

Yazı makinası ile daimî surette 2 den fazla kopyalı yürütülen muamelâtta gerek makinenin - tuşlara hızlı vurmak mecburiyeti ile - harap olmasına ve gerekse yazanın yorulmasına mani olmak için elektrikle işleyen yazı makinaları kullanılır.

Ondan fazla - ki bu mikdar okunaklı kopya iki defada yazılır - kopyanın çıkarılması lâzımgelen muamelâtta,

.....1628.....

her vekâlette veya her müstakil umum müdürlükte teksir makinaiairi kullanılmaktadır. Hususî mumlu kâğıda yazılarak teksir makinasma takılmak suretile azamî 1000 e kadar temizce kopyalar elde edilir. Bu makinalar el veya elektrikle müteharriktir. Binden fazla kopyalar için çinkograf taş basması veya matbaada tabî suretile teksiri muvafık olur.

Büro tekniği terekkiyatından biri de; yazılacak yazıların el müsveddesi yapılmaksızın «Diktafon» veya »difon» cihazlarile daktiloya söylenebilmektir. Birincisinde, daktiloya verilecek yazılar üstüvane şeklindeki plaklara söylenir. Bu plâklar daktiloya giderek oradaki hususî gramofon cihazına takılarak yazılacak yazı söylenir. Bu usulün bir de doğrudan doğruya âmirlerden daktilolara telefon edilmek suretile mevcut olanı vardır. Digon cihaz- ise, âmirlerin masasında bulunarak hoparlâr şeklinde ses alıp yine bu şekilde uzak bir odadaki memura vermesinden ibarettir. Bu cihazların diğer bir faydası da memurların odalarında bulunacak hoparlör ile, âmirin odasındaki cihazın düğmesine basmakla, memurların çalışıp çalışmadıkları یشitilebilir.

Bu makina ve cihazların her sene yeni modelleri ve teknik terekkiyatla mütenasip yenileri çıkmaktadır. Bunlardan başka; mektupların zarflarının açılmasını kolaylaştıran, ve gideceklerin pulsuz olarak damgalanmasını temin eden makineler de vardır. Bu makineler otomatik olduklarından zarfları açılan mektupları saydığı gibi, postaya ne kadar borçlandığını, yani ne kadar pul parası vermek lâzım geldiğini de gösterirler. Yine bu makinelerden başka cem, terh, zarp, taksim yapan hesap ve muhasebe makineleri de vardır.

Kalem odalarına gelince: Âmir ve memurların çalışacağı odalarda her zaman için kâfi ziya bulunmalı, artık tarihe karışan storlu veya mektep sırası gibi işri çalışma satıhlı veya müteaddit rafları bulunan masalar yerine hafif, tek çekmeceli yazı masaları kullanılmalıdır.Yine

tarihe karışan, masanın üstüne kadar sarkan tavan lâmbaları yerine bütün odayı aydınlatan buzlu tek fanuslu lâmbalar kullanılmalıdır. Çok memur çalışması lâzımken kalemlerde 1.25x1-25 eb'admdaki çekmecesiz yazı masalarında 2 ilâ 4 memur çalıştırılabilir.

Odalardaki eşyanın tarzı tertibi, büyük bir intizam kaidesine göre yapılmalıdır. Etajer, kütüphane, dosya dolapları mümkün olduğu kadar kapaklı olmalıdır.

Simdi yukarıki umumî izahattan sonra, evrak ve dosya işlerinin nasıl tanzim ve sü'atle yürütülebileceğini izah edelim:

Bir muamelenin dosyası demek, bu işe ait gelip geçen muhaberenin bir araya toplanması demektir. Herhangi bir muamele ise ya numarası, ya ismi veya hulâsası ile aranır. Ancak umumiyetle hulâsa üzerinden muameleyi aramak usulü yavaş yavaş tarihe karışmaktadır. Esasen hulâsa ile iş aramağı karşılamak için hâlâ bugün birçok dairelerde evrak kayıt defterlerine hulâsa yazmak için - bilhassa hulâsasız gelen kâğıtlarda - binlerce memur devlet hazinesnden maaş almaktadır. Halbuki iş sahipleri işlerini kendilerine verilen numara ile takip ettiklerinden kayıt defterlerine hulâsa yazmak ile geçirilen vakit, yine iş sahiplerinin olduğu kadar devletin de zararmadır. Birincisinin kâğıdın evrak kaleminde fazla durması ile vakti, İkincisinin nakti kaybolmaktadır. Bundan başka hâlâ oazi dairelerde kayıt muamelesi şu şekildedir:

Gelen bir kâğıt, cevap ise, «sadıra defteri» nde çıktığı numara karşısına yeni aldığı kayıt numarası yazılıdır. Kâğıdın cevabı çıkarken de, yine geldiği zaman aldığı kayıt numarasının karşısına «sadıra = çıkış» numarası yazılarak «rabıt» yapılır. Bu iki defterden gayri üçüncü bir defterde, her sadra numarası karşısına - mevcut ise - dosya numarası, veya muamelenin bulunduğu kartonun rumuzu (A2, L10 veya Ab, Lc gibi) konur. Bu defterlerden gayri yerde «dosya esas» defteri vardır ki buraya da dos-

.....1630.....

yalar muamelesinin hulâsası ile yazılırlar ve karşısına dosya numarası veya karton rumuzu işaret olunur. Bazı büyük dairelerde gelen kâğıtlarla çıkan kâğıtlar, yukarıki defterlerden başka gittiği mahalle göre ve geldiği mahalle göre defterlere yazılırlar. Bu defterlerden de maksat meselâ falan vilâyetten falan vekâlete sıra numarası ile gelmesi lâzım gelen mektupların tamamen gelip gelmediğini ve bir de geldiği mahal defterinden eshabı mesalihin işini kolayca bulmak içindir. Gittiği mahalle göre defter tutulması da, o mahalle gidecek mektupların numarasını teselsül ettirmektir. Bu muğlâk karışık, işleri geciktiren usuller ile onun yerine tatbik ettiğim ve aşağıda tarif edeceğim usulü mukayese için şimdiden şunu söyleyim ki günde 150 kâğıdın geldiği ve bir o kadar cevabın çıktığı dairelerde kayıt ve dosya memuru olarak asgarî 10 kişi çalıştığı halde bizim usulümüzde azamî 3 memur kifayet etmektedir. Eski usulde en basit halinde de - senede 50 defter sarf etmesine mukabil (5) defterin kâfi geldiği yeni usul şundan ibarettir:

1 — Gelen evrak ile resen çıkacak evrak bir tek deftere yazılır. Hulâsasız olarak tutulacak bu defteri günde asgarî 150 evraka kadar olan hallerde bir tek memur yazabilir.

Bu defterin şekli şöyledir:

Kayıt sıra numarası	Kâğıdın geldiği Daire Numarası		Sabit dosya nu- marası ve muha- bere numarası	Kâğıdın gittiği Daire tarih	
825	Ank.Vil.	8315*200	2112-6	Dalı. Y.	8.2.1939 tarih damgası vurulur.

Defterde «sabit dosya ve muhabere numarası diye gösterilen haneye konacak numaralar şu suretle tesbit edilir:

.....1631....

Meselâ bir vekâlet veya vilâyetin dairelerine birer numara verilir:

1	inci	daire	veya	şube	— 1
2	»	»	»	»	— 2
3		»	»	»	— 3
4		»		»	— 4
5	»			»	— 5
6	»			»	— 6
7	»	»	»	»	— 7
8		»	»	»	— 8
9		»	»	»	— 9
10		»	»	»	— 10
11	»	»	»	»	— 20
12	»	»	»	»	— 30
13	»	»	»	»	— 40
14	»		»	»	— 50

10 uncu maddeden sonra numaraların niçin 10, 20, 30, -40, ilâ takip ettiği birazdan kendiliğinden anlaşılacaktır.

Bundan sonra her dairenin şubelerine yine yukarıki usulde fakat 9 za kadar birer numara verilir. Meselâ 3 üncü dairenin 6 ıncı şubesi 36 olur.

Bundan sonra her şubenin kısımlarına veya mümeyyizliklerine bir numara verilir.

Meselâ 3 üncü dairenin altıncı şubesi birinci kısmı (veya kalemi veya mümeyyizliği) 361 numara olur.

Bundan sonra her mümeyyizliğin yaptığı ana işlerine (dokuza kadar) birer numara verilir. Meselâ vilâyeti 3 üncü dairesi altıncı şube birinci kısım tesisat işleri 3612 numarasını alır. Bu tesisat işleri, merkez, taşra olmak üzere ayrılırsa:

Merkez tesisatı	36121
Taşra »	36122

olur.

.....1632.....

Şimdi üçüncü dairenin 6 ncı şubesinin 1 inci kısmının tesisat ana işlerinden merkez tesisatları muamelâtı 36121 numaralı bir dosyada toplanılabilir. Ancak memleketimizde her muamele ve her vak'a ve hâdisе veya iş için ayrı bir münferid dosya teşkili umumî bir usul olduğundan - şimdilik mahzurlu görmediğimiz bünyemize uygun bu şekle dokunmuyoruz - merkez tesisatlarına ait ilk muamelenin münferid dosya numarası: 36121 - 1 olur.

Ticarî ve hükümet muamelâtında beynelmilel bir ilmi, usul halinde tatbik edilen bu şekle desimal sistemi denir ki her gurubun rakkamları 5 den 9 za kadar yukarıki tarif dahilinde aratabilir.

Demek oluyorki; gelen bir kâğıdın sabit dosya numarasının tayini için her dairenin yukarıki şekilde teşkilât ve iş şubelerine ve kısımlarına göre evvelâ; desimal sistemine göre bir dosya plânı tanzim etmesi lâzımdır. 3u da şimdiye kadar geçen her dairede geçen muameleler ile mevcut ve mutasavver teşkilâta ve bu yazımızın arkasına ilâve olunan müteaddit dosya plânı nûmunelerine göre, pek kolay tanzim edilebilir.

Sabit dosya numaralarından maksat:

1 — Evvelâ iş sahiplerine bir def'aya mahsus olarak verilecek bu numara ile o dairede işin son safhasını takibe imkân vermek,

2 — Bu sabit dosya numarası; çıkan cevaplarda şimdiye kadar konulan her hangi bir «sadıra numarası» yerine geçerek cevabın gelmesinde doğrudan doğruya dosyanın bulunmasını temin etmek.

3 — Kayıt defterine Konacak bu numaradan - şube, kısım, mümeyyizlik numaralarından müteşekkil olduğundan - her saniye kâğıdın hangi kalemdе muamelede olduğunu göstermek.

4 — Bu numara, yazıyı yazan daktilo tarafından tebyiz ve müsvedde evrakına konarak kayıd memurunu, işgalden kurtarmak içindir.

Bu usulün tatbiki esnasında:

Daireye gelen kâğıtların evvelâ evrak şefi tarafından «havale» edilir, veya daire âmirine havale ettirilir. Bu suretle kâğıdın hangi kalemdede, masada muamele göreceği ve desimal dosya plânına göre ana iş ve tali iş numaraları tayin edildikten sonra;

a — Evrakın memura zimmetsiz verildiği halde; tali işten yani meselâ misalimizdeki 36121 rakkamından sonra çizgiyi takip edecek muamele - dosya - numarası için verilecek rakkam, bir makinalı karton bu gruba açılacak bir sahifede teselsül ettirilir ve istenirse muamelenin adı da yazılır.

b — Evrakın memura zimmetli verilmesi lâzımgelen dairelerde (ki bu orada çalışan memurların ve umumî vaziyetin ve işin mahiyetine göre daire âmirlerince takdir olunur. - hem zimmet ve hem de dosyasının muhteviyatını göstermek ve hem de dosyanın nerede bulunduğunu göstermeğe yaramak üzere, şu şekilde bir dosya kartı kullanılır:

İ ş:		D.N:
Kayıt numarası	Teslim alan memurun imzası	Mûlahazat

Bu kartlar, dosyaların hepsinin evrak kaleminde bulunduğu hallerde kardeksi veya emsali çekmeceli dosya dolaplarında her grup için numaralanmış olarak hazır bulundurulur. (Not: Çünkü dosyalar teessüs ettikçe numara yazmak işinde şaşırılmış olduğunu müteaddit defalar gördük.)

a), b) de yazılı şekilde dosya numarası tayin edildikten sonra ilk muamele ise boş dosya gömleği de hazırlanarak, değilse evveliyatı da bulunup bu dosyaya konarak

.....1634.....

(ve eski usullerdeki en son sadıra numarasına bu yeni sabit dosya numarasına rapt olunarak) kayıt memuruna verilir. Kayıt memuru ise başlık nümunesi yukarıda tarif edilmiş olan kayıt defterine usulü ile kayıt eder ve gelen kâğıdın üzerine havaleyi yapan tarafından vurulan şu damgadaki «K. N.» yerine kayıt numarasını yazar. Zimmetle verilecek hallerde dosya kartıyla beraber, zimmet-siz olan hallerde kartsız olarak evrak, evveliyatı olan dosyası ile beraber ait olduğu memura teslim eder, (gönderir)

Zarfları açılan kâğıtlara vurulacak damga şu şekildedir.

.....Dairesi			D. Nu
A	V-	U	K. Nu:.....
S	E	ta.	Ta.
No	t-		
H. eden			H. edilen. . .

Bu damga işindeki işaretlerden:

A - Acele cevap yazılması

V - Vekil (vali) imza edecek

U - Umum Müdür

S - Saklayınız (evraka hitap)

E - Evveliyatı ile geliniz

Not - Direktif

İşte yukarıki şekilde gelen evrak:

1— Havaleden,

2— Dosya takılması diğer dosya numarası aldıktan,

3— Kayıt olunduktan sonra kalemlerine verilir ve

çıkan kâğıtlar - dosyası ile - evvelâ dosya memuruna gelir. Dosya memuru dosyaları ayırdıktan sonra gidecek kâğıtları, gidecekleri yerlere göre raf gözlerine yerleştirir ve- posta zamanlarına; zarfları evvelce hazırlanmış olacağından zarflara yerleştirerek usulü ile postaya - veya diğer daireye - zimmetle gönderilir. Bu vazifede kayıt memuru kendisine yardım eder.

Kayıt defterinde sağ tarafta görülen:

«Kâğıdın gittiği daire ve tarih» mahalli, dosyaların evrak kaleminde bulunmayıp ta dairelerinde kaldığı ve; hıfzedildiği hallerde ve bir de gelen kâğıtların hangilerinin çıktığı ve hangilerinin çıkmadığının kontrolü icap eden hallerde doldurulur- Bu takdirde; daireden muamelesi ikmâl edilerek dönen kâğıtlar evvelâ kayıt memuruna, gelir. Kayıt memuru, damga içindeki numarasına göre, defterdeki kayıt numarasını bularak «gittiği tarih» yerini bu damga ile damgalar ve yanma da gittiği yerin rumuzunu yazar. Bu suretle herhangi bir müracaat sahibine, dosyaya bakmaksızın derhal cevap vermek imkânı bulunur.

Yukarıda anlatılan modern dosya ve kayıt usulü: Beynelmilel desimal sisteminin memurlara karşı emniyetle tatbik olunan daha basit şeklinin, iş ve muamelelerinin- emniyetle ve sür'atle yürümesini temin için memleketimiz bünyesine tatbik olunan şeklidir.

Bu usulün meselâ vilâyetlerde ve belediyelerde, vilâyet merkezlerinde aynı esas dahilinde tatbiki mümkün ise de kazalarda, kaymakamlıkta 3 rakkam esası ile ve nahiyelerde ise sadece müteselsil bir dosya numarası esası, ile yürütülmesi tavsiye olunur.

Bir vekâlette, bir vilâyette veya müstakil idare (dairede) gerek hariçten ve gerekse mezkûr idarenin dairelerinin birbirine verecekleri evrak, umumî evrakta toplanarak yaprak halindeki bir kayıt defterine yazı makinası ile veya el ile kopyalı olarak yazılır. Her sahifesine 10 ilâ 15

.....1636.....

kâğıdın kayıt olunabileceği yaprakların iki sahifesi de dolunca, bekletilmeksizin ait olduğu daireye gönderilir. Bu muamele şöyle yürütülür:

Gelen kâğıtlar, gidecekleri dairelere göre tasnif olunarak bir etajerde veya gözleri havi raflara konurlar. Her daire evrakından kâfi mikdar - bir ilâ iki sahifeyi dolduracak kadar - toplandıkça her daire için senebaşmaan itibaren sıra numarası 1 den başlamak üzere, kayıt damgasında «K.N.» hanesine numara konur ve bu numaralar yazılacak defter yaprağında sıra ile yürütülür. Daireline gönderilen iki nüshanın birine zimmet alınarak umumî evrakta hıfzolunur, diğer yaprak musannife konarak defter haline getirilir. Bir memur veya bir daktilo bir saatte hulâsa yazmaksızın, 75 ilâ 100 evrak kaydedebileceğine göre, günde umumî evraktan tevzi edilecek evrak mikdarı 1500 olan hallerde 3 ilâ 4 memur kâfi gelir. Esasen halen dahi vekâletlerin umumî evraklarında yalnız hariçten gelip dairelerine verilecek evrak ki vasatı 300 zü geçmiyor - kayıt için bu mikdardan fazla memur dahi kullanılıyor. Gerek hariçten gelecek ve gerekse dairelerin birbirine vereceği evrakın umum evrakta kaydiyle, dairelerdeki evrak ve dosya memuru adedi 2 ye - gelen kâğıt 150 ise - ve «75» den aşağı ise 1 memura inecektir. 1936 senesindenberi Maliye Vekâletinde bu usul tatbik edilmektedir.

Postahaneye verilecek evrakın da yine umumî evraka verilmesile, aynı mahalle gidecek kâğıtların bir zarfa konmak imkânı dolayısıyla müteaddit zarflardan ve hademelerin postaya gidip gelmesinden tasarruf yapılır. Hükümet merkezinde ise bütün vekâletlerin, dairelerin birbirine verecekleri evrakın yeniden tesis olunacak bir «evrak teati» postahanesinde teatisi de sür'at ve selâmeti muamele ile beraber tasarruf temin eder-

Dosyaların tanzim ve dolaba konmaları, dolapların da evrak veya kalem odalarındaki eşkâlleri:

1 — Dosyalar her muamele için ince kartondan yapılmış dosya gömlekleri içine konur. Bu dosya gömleklerinin,

.malûm olan musanniflerdeki gibi delikli ve rabıt tertibatı olmasına lüzum yoktur. 10 kâğıda kadar olan evraklı dosyada, kâğıtlar gömleğe iğnelenmek suretile, 50 ye kadar olan hallerde ise bu gömleğin kâğıt zımba makinası ile delinerek sarı raptiye kullanmak suretile raptolunurlar. 50 kâğıttan fazla olan muamelelerin musanniflere konması lâzımgelir. Musanniflerin almyıcağı kadar muamelesi büyümiş olan işlerde makinalı kartonlara konur.

2 - 1 deki hazırlanan dosyalar birkaç şekilde raf, tahta dolap çelik kardeks sistemi dolaplara konabilir.

a - Muamelâtın ve dosya muhteviyatının mühim olduğu hallerde dosyaların kardeks sistemi veya başka markalı çekmeceli çelik dolaplara konması en muvafıktır. Bu dolaplar her sene ihtiyaca göre arttırılabilir. Yeni usulümüz grupları bu dolapların gözlerinde mukavva bölmelerle veya kavalıya denen lavhacıklarla ayrılabilir.

b - Dosyalar, vasat işlerde, tahta dolaplara da konursa da: yeni usulümüze göre ilk tesiste müteaddit ve bölmeli dolaplar lâzımdır. (Grupların taksimi için...)

c - Sabit raflar: Bu raf sistemi kâfi gözlü olmak üzere sabit olarak evrak odasında imal ettirilirse en ucuz dosya muhafaza şeklidir. Raflar, tekrar bölmeli olacaklarından, her göze desimal sistemi gruplardan biri sırasile tahsis olunmak üzere tertip olunabilir.

3 — Dosyaların nerede, yani dairenin evrak kaleminde mi, şubenin evrak kaleminde mi, yoksa masa memurlarında mı durması mes'elesine gelince:

a - Yeni usulümüzde muameleye dairenin kendisi muhatap olduğundan ve şubelerde evrak kalemi bulunmıyacağından şubelerde dosya bulundurulmaz.

b - Dosyaların memurların emrinde ve yanında olması muameleyi cüz'i sür'atlendirir de gerek her şahsın dosya tanzim kabiliyeti olmadığından ve gerekse işlerin .arttığı bir sırada gelen ve çıkan kâğıtların dosyalarına

.....1638.....

konması ihmâl edildiğinden ve memur kendikendini kontrol edemediğinden her memurun başına bir yardımcı memur vermek lâzımgeliyor. Bu ise tasarruf prensiplerine uygun değildir. Bunun için:

c - Her vekâlette, her vilâyette, her büyük müstakili idarede - mülhak bütçeli Demir Yollar idaresi, Deniz Yolları gibi - dosyaların ait olduğu dairelerde konulması en doğrusudur. Buna göre meselâ Dahiliye Vekâletinde, jandarma Umum Kumandanlığında, Emniyeti Umumiye, Vilâyetler Umum Müdürlüğünde, mahallî idareler umum müdürlüğünde, nüfus umum müdürlüğünde, matbuat umum müdürlüğünde, seferberlik, hususî kalem, hukuk, daire, kefalet ve tekaüt sandıkları müdürlüklerinde birer evrak ve dosya kalemi bulunması kâfidir. Umum Müdürlüklerin şubelerinde ayrıca evrak ve dosya kalemi mevzu bahis olamaz.

4— Muamelesi biten dosyalar, ya her daire için ayrı, ve yer müsait olduğu takdirde vekâlet veya vilâyet için açılacak bir tek arşivde - evrak mahzeni - bir sıra numarası ile muayyen müdedt hıfzolunur. Muamelesi biten dosyanın kendi dairesinde bırakacağı boşluğa konacak bir dosya kartına, bu dosyanın arşivde hangi sıra numarasında kayıtlı olduğu yazılır ve hattâ arşiv memurundan alınacak zimmet imzası da kart üzerinde bulunabilir.

Gelen kâğıtların kalemlerde göreceği muamele:

Kâğıdı teslim alan âmir veya memur evvelâ damga. içindeki işaretlere bakar ve ona göre yapılacak muameleyi tayin ve sür'-atle ikmâl eder. Her daire ve idare, umumî bir ana çerçeve içinde vahdetii olarak, her gün tekrar eden birbirine benzer işler için matbu (modeller) evrak veya yazı damgaları hazırlıyarak bu gibi işleri bu modellerle intaç ederse işler basitleşir, sür'atlenir ve kolaylaşır. Bu. modeller meselâ: tekidler, şu veya bu mes'ele için malûmat talebi cevabın ne vakit verilebileceği hakkında ara.

haberi, iş sahiplerine muamelesinin safhası hakkında malûmat «mütalaanızın iş'arı ricasile taktım» gibi derkenar yazı damgaları gibi şeylerdir.

Kırtasiye malezmesinden tasarruf için balhassa mühim olmayan muamelelerde, müsveddenin kopya kalemi ile ve gelen evrakın altına veya arkasına yazmak suretile- intacı tavsiye olunur. Tebyiz bittabi kopyasız yazılacaktır. Bu suretle el ile yazılan ve makinada çıkarılan kopya müsveddelerden tasarruf edilebileceği gibi, bunların dosyaları ve dolayısıyla evrak dolaplarını lüzumsuz yere şişirmesine meydan verilmez. Bu usulün tatbiki ile hükümetin umum kırtasiye masrafı yarıya ineceği muhakkaktır.

Mühim olmıyan muamelelerin; şube müdürü, kalem âmiri, kalem şefi, mümeyyiz gibi memurlara da dairenin en büyük âmiri tarafından verilecek salâhiyetler dahilinde intacı hususu da muamelâtın sür'atle yürütülmesini temin eder. Daire âmiri şu veya bu şube müdürünün ve şube müdürleri de şıı veya bu kalem şefinin kendi salâhiyetleri dahilinde kâğıt imza edip etmediklerini ara sıra kontrol ederek kanat hasıl ederler. Daire şefinden sonra, ikinci, üçüncü derece memurların, hattâ evrak şefinin imza edebileceği muameleler, meselâ: tekitler, levazım kırtasiye talebi ve muamelesi, malûmat talebi, mütalâa bildirilmesi ricası vesaire gibi işlerdir. Herhangi bir cevap yazarken eski «Bablâli» tarzında evvelâ gelen mektubun bir hulâsasını cevaba mukaddeme gibi yazmağa veya bir kanun lâyihasına esbabı mucibe yazılır gibi tefsirata kalkışmak kırtasiyeciliğe birer şaheser vermek demektir. Bunun için maksada kısaca girişmeli, kısa cümlelerle de hükmü vermelidir. Meselâ: Filân yerde bir memuriyet istiyen birisine; maatteessüf bir dairede tesadüf ettiğim gibi;... tarihinde vekâlet makamına tevdi olunan dilekçenizden ...

..... vilâyetin lisesinden mezun olduğunuzu şehirde;

..... işe talip olduğunuz anlaşılmıştır.

Cevap:

.....1640.....

Mezkûr şehirdeki mevzuubahis vazifenin filvaki bir zamandanberi münhal olduğu yapılan tetkikattan anlaşılmakla görülen lüzum üzerine bir başkasının tayini muamelesi derdest olduktan başka mezkûr vazifeye meslek mektebimiz mezunları tayin edilmekte olduğundan dileğinizin is'afına imkân görülemediği bildirilir.»

Yerine; « tarihli dilekçeniz karşılığıdır:

Mezkûr vazifeye meslek mektebi mezunları alınmakta olduğundan tayin imkânınız görülemediği bildirilir»

Şeklinde cevap vermek kâfi değil midir?

Her memurun meşgul edileceği ve yapacağı muameleler kendisine iyice öğretilmiş olmakla beraber, bu husustaki kanunlar, nizamnameler, talimatlar ve emirlerde bir dosya içinde memurun masasının üstünde hazır bulundurulmalıdır. İş lerhakkında umumî direktif veya bir dosya verilmezse, tabiidir ki memur her iş ini ya, yanlış yapar veya her defasında âmirine sorar. Bir âmirin de mütemadiyen mafevkine danışmağa mecbur olduğu müessese ve idarelerde işlerin rasyonel yürümiyeceği tabiidir. Bunun için her idarenin, alâkadar her memura verilmek üzere kendi idare ve dairelerini alâkadar eden kanunları, nizamnameleri, talimatnameleri, kararları ve emirleri muayyen kıt'ada - kitap eb'adında - yaprak halinde bastırılmalı ve bunlar bir ufak makinalı kartonda her memurun masası üzerinde bulundurulmalıdır. Her gün gelecek yeni kanunlar, nizamnameler, karar veya eskilerin tadil, tefsir ve ilâveleri bu suretle derhal ait olduğu mes'elenin yanına konması temin olunarak, bazı âmirlerin veya memurların şu veya bu kanunu bilmesine mukabil diğerlerinin kalmaması temin olunur. Kat'î bir ihtiyaç olan bu şeklin, tatbiki zarureti; muhtelif dairelerdeki bazı memurların, o vakitteki vazifesine ait muamelâtı kanun, karar vesaireleri hususî not defterlerine kayıt ettikleri ve bu suretle birçok memurların «gayri kabili telâfi» hale gelmelerde sabit bulunmaktadır. Böyle bir me-

murım yerine başka daireden gelen birisinin ekseriya muvaffak olmamasının sebebi yapacağı işlerin kanunî nizamî şekillerini bilmemesi ve bunların, kendisini tavgif edenler tarafından önüne konulmamasıdır. Bir fabrikaya alman bir işçiye âlât ve edevat verilmez veya başına geçirildiği makinanın hususiyetleri gösterilmezse nasıl bir iş istihsal etmesine imkân olmazsa, icrayı amel edeceği hükümlerin kendilerine bildirilmediği memurlar da, idarelerine ve devlete müfit olamazlar.

Kırtasiyeciliği yani muamelâtta ki bilgisizliği idame ettiren yukarıda yazdığımız usulün yolsuzluğu giderilmezse kırtasiyeciliğin hakikî olarak kaldırılmasına imkân bulunamaz. Hükümetin ve idare âmirlerinin bu esas mes'eleye lâyık olduğu ehemmiyeti vereceklerine şüphe yoktur.

Yazılan müsvettelerin daktiloya gönderilmesi:

Umumî olarak her büyük daire için (meselâ Umum Müdürlükler) çalışacak daktilolar ayrı bir yerde çalışmaları gerek kendilerinin ve gerekse kalemlerdeki memurların randımanını arttırır. Her şube, kısım veya masa, daktiloya gönderecekleri yazılan bir dosya gömleği ile gönderirler. Müsvettelerin dosyasının daktiloya gönderilmesi lüzumsuz ve hattâ bazı yerlerde caiz değildir. Daktiloların yazı makinası yanında bulunacak münasip etajerlere, yazılacak yazılar sıra ile odacılar tarafından konur ve yazılanlar da memurlarına götürülür. Üç daktilodan fazla istihdam edilen dairelerde bir de yazı işleri şefi bulunması faydalıdır. Bu şef daktilolara yazı tevzi edecek gibi vekil, vali, umum müdür, müdür ve şube şeflerinin yazılarını daktilodan çıkınca mukabele ve tashih eder.

Makineden gelen yazıyı alan memur sür'atle göz gezdirerek kopyasına tam imzasını ve tebyizine de parafını atar- Tebyizin altına tam imza atmağa salâhiyeti olan âmirler ise kopyaya parafa eder. Birçok yerlerde bu basit usul yerine, kırtasiyeciliğin mes'uliyet faslına .ait olmak üzere, memur kendi el yazısı ile yazdığı müsvetteyi de -

.....1642.....

ki ekseriya yarı yarıya amirince tashih edilmiş olur - makinede yazılmış kopyasile beraber muhafaza eder ve ekseriya o müsveddede dahi memurun imzası bulunmaz; ne olur ne olmaz diye. İşte kırtasiyecilik bin bir kusurdan ibaret böyle bir «heyula» dır.

Her memurun çalışacağı bir masa mevcut olduğu kadar, her memurun âmirle konuşabileceği ve âmirinde mafevkile konuşabilecekleri muayyen saatler olursa, gerek, memur ve gerek âmirlerin mafevkleri peşinde dolaşmalarına, saatlerce kâğıt imza ettirmek için beklemlerine lüzum kalmaz: Umumî kaide olarak denebilir ki: daireler müsteşarların veya vekilin veya valinin imzalıyacıkları evrakı, imza kartonları ile, hususî kaleme veya mektupen- ya gönderirler. Müsteşarın vekilin veya valinin imzalamadıkları evrak için dairesinde kendilerine izahat vermek lâzım geleceğinden, dairelerin âmirleri yukarıki muayyen saatlerde mezkûr evrak için makama izahat verirler. Bir cak idarelerde bu usul neticesi, kâğıtların beklememesi temin edilmiş bulunmaktadır.

Kırtasiyeciliğin mühim bazı şekli cihetlerini kısaca izah ettikten sonra kırtasiyeciliğe sebep olmakla beraber kaldırılmasında yine en birinci rolü oynayacak memurların seçilme ve yetiştirilme şekillerini de mütalâa edelim:

İmtihanla alınacak memurların sıhhatleri de idare doktorluğunca bilamel ve ciddî surette tesbit olunarak evvelâ bir kaç ay «açılması lâzımgele» memurini devlet veya idare mektebi - meslek mektebinde kanunlar, nizamnameler, resmî muamele şekilleri, formaliteler yazı ma- kinaları kullanma, inkilâp dersi, psikoloji - bilhassa memurluk ve âmirlik sıfatı bakımından - ve modern evrak dosya usulleri öğretilerek idare mekanizması; alınacakların idarede bulacakları usulleri benimsemeleri değil, idareye getirecekleri tazelik ve yeniliklerle teçhiz edilmeleri temin olunur. Bilâistisna mevcut memurların da yukarıki. esaslar dahilinde kurslara tâbi tutularak yetiştirilmeleri.

temin edilmelidir. Derslerden ve kurslardan imtihan vermek esası tutulmazsa yine netice alınmaz. Bu talim ve tedris usulünden başka her memurun meşğul olacağı vazifeye müteallik talimatnameler yapılmalı ve muayyen vazifeler için lâzım gelen tahsil şartı, mektep vaziyeti, sitajer veya vazifede bulunmuş olması lâzım gelen daireler vesaire bu talimatnamelere yazılmış olmalıdır.

Bu talimatnamelerde her memurun kendi işlerinin veya başka işlerin daha iyi yürütülmesi hakkında âmirlerine ve âmirlerin de mafevklerine teklif yapmaları mecburî tutulmalıdır. Bu teklifler her dairenin organizasyon memurunca toplanır, tevhid olunur. Dairelerin yenilik teklifleri ise, meselâ hususî kaleme veya makama merbut bir organizasyon müfettişliğinde toplanarak bütün daireler içi istifadeli basitlikler ve yenilikler bir talimat ile alâkadarlara bildirilir. Organizatör memurları organizasyon müfettişleri daire ve idarelerdeki muamelâtın daimî surette mükemmeliyetini kontrol ve temin etmekle mükelleftirler. Dairelerin organizatörleri, organizasyon müfettişliği reisliğinde muayen zamanlarda toplanır, orada direktif alırlar ve dairelerindeki vaziyeti hakkında malumat verirler. Islaha muhtaç modellerin yeni şekilleri, ol-mayanların ihdası görüşülür.

Hükümet merkezinde bütün idarelerde teşkili faydalı olacak organizasyon müfettişleri de ayda bir defa baş vekâlet organizasyon reisliğinde toplanarak fikir teati ederlerse, bütün idarelerde vahdetti bir çalışma sistemine doğru gidilmiş olur. Ancak bu yazdığımız şekiller, teferruatı ile beraber, ayrı bir kanunla temin edilmelidir.

Vekâletlerdeki organizasyon müfettişlerine muadil olmak üzere, umumî müfettişliklerde ve vilâyetlerde müfettişler ve organizatörler tavzif olunursa, oralarda da kırtasiyecilikle mücadele başlamış olur. Ancak bütün organizatörlerin ve müfettişlerinin de evvelâ yetiştirilmeleri lâzımdır.

.....1644.....

Bir teknik idaresinin desimal sistemine mutabakatı

1 — İdarî işler	2— Satın alma işleri
10 — İdare kalemi şefliği	20— Mevadî iptidaiye ve mamul eşya ser- visi
100 — Hissedarlarla mü- nasebetler	200— Deri mübayaatı
101 — Teşkilât işleri	201— Umumî malzeme mübayaatı
102 — Hükümetle muha- berat	202— Yarı mamul mal- zeme mübayaatı
109 — Personel işleri	
11— Muhasebe vezne	
110— Umumî Muhasebe	3— İmalât işleri
11 — Umumî vezne	
112— Banka muamelâtı	30— Fabrika tesisatı
	300— Buhar makinesi ve kazanı
113— İstatistik ve planço	301— Elektrik işleri
114—	31— İşletme işleri
12— Muamele ve işlet- me	
120— Posta ve evrak	310— Amele kaydı ve çı- karılması
121 — Telefon muamelâtı	311— Kontrol ve yevmi ye kalemi
122 — Dosya işleri	
123 — Kırtasiye malze- mesi	

Ancak bu plânların tamamını mütehasıs bir günde hazırlıyabilirse de idarelerin uzun zaman ve isabetle hazırlamalarında imkânın pek az olacağı tabiidir. Bunun içindir ki mütehasıs ile şif ahî, istişare ve klavuzluğa sığınmadan muvaffakiyetli ve isabetli bir plân yapılamaz

Maliye Vekâleti Evrak Dosya Plâni

Umumi hatlar

1 — Muhasebat Umum Müdürlüğü	3 — Milli emlak müdürlüğü
11 — Bütçe ve mukaveleler şubesi	31 — Birinci kalem
12 — Hesabat şubesi	32 — İkinci kalem
13 — Kanunlar ve muamelât şubesi	33 — Üçüncü kalem
14 — Takip ve teftiş	4 — Hukuk işleri Müdürlüğü
15 —	
11 — Bütçe ve mukaveleler şubesi	5 — Nakid işleri Umum Müdürlüğü
111 — Bütçe kalemi	6 — Muntazam borçlar Umum Müdürlüğü
112 — Mukaveleler kalemi	
113 — Evrak ve dosya	61 — Bir numaralı muhasebe kalemi
	62 — İki numaralı muhasebe kalemi
	63 — Bir numaralı zat maaşları kalemi
14 — Takip ve teftiş	64 — İki numaralı zat maaşları kalemi
141 — Zimmet takip kalemi	7 — Maliye Muhasebe Müdürlüğü
142 — Divan ilâmlarına müstenit	71 — Merkez kalemi
143 — Teftiş kalemi	72 — Bütçe kalemi
	73 — Tetkik kalemi
2 — Varidat Umum müdürlüğü	74 — Evrak ve dosya
21 — Birinci kalem	
22 — İkinci kalem	8 — Merkez muhasebeciliği

.....1646.....

23 — Üçüncü kalem	9 — Memurin müdürlüğü
24 —	91 — Memurin kalemi
	92 — Maaş ve harcırah kalemi
	93 — Müttekait ve yetim maaşları kalemi
	94 — Sicil kalemi
	95 — Evrak ve dosya

Bir Zat İşleri Müdürlüğü Evrak ve Dosya Fihristi

8 — Zat İşleri Müdürlüğü	814 — Muvakkat müstahdem vaziyetleri
80 — Umumi	8140 — Umumi
81 — Muamelât kalemi	8141 —
82 — Sicil kalemi	815 — Ceza teklifleri
83 — Kadro kalemi	8150 — Umumi ve toplu olarak
84 — Kıdem kalemi	8151 — Her daireden
85 — İdari işler kalemi	8152 — Ayrı ayrı
86 — Seferberlik kalemi	816 — Derece ve kıdem itirazları
87 — Evrak ve dosya	8160 — Umumi
	8161 —
81 — Muamelât kalemi	
810 — Kanun ve talimatlar	
8100 — Kanunlarımız hakkında	817 — İkramiye ve taltif
8101 — Nizamnamelerimiz hakkında	8170 —
8102 — Talimatnameerimiz hakkında	8171 —
811 — İş istemeler	818 — Nakil ve tahviller
8110 — Umumi müracaatlar ve derhal çevrilenler	8180 — Umumi ve toplu evrak

8111 — Daireye müracaat-
lar	8181 — Her daireye göre
812 — Talim, Terbiye ve
tedris	82 — Sicil kalemi
8120 — Umumi	820 — Hizmet cetvelleri
8121 — Daimî ve muvak-
kat kurslar	821 — Hüviyet varakaları
8122 — Pansiyonlar	822 —
8123 — Haricî talebeler	823 — İstatistik cetvelleri
813 — Sıhhi işler	824 — Sicil müracaatları
8130 — Umumi ve müşte-
rek vaziyet	825 — Vazifeye mübaşe-
şeret ve infikâker
8131 — Daireden	826 — Kat'i tescil
8132 — Daireden	
-